

SUOMEN VAPAAKIRKON PERHETYÖ **vapaaehtoisten perheohjaajien kokemana**

Minna Sahlberg

Opinnäytetyö, kevät 2010

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Diak Itä, Pieksämäki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonisen sosiaalityön

suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + diakonin

virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Minna Sahlberg. Suomen Vapaakirkon perhetyö. Vapaaehtoisten perheohjaajien kokemana. Pieksämäki, kevät 2010, 65 s., 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Itä, Pieksämäen yksikkö, Sosiaalialan koulutusohjelma, diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakoni.

Opinnäytetyössä tutkittiin Suomen Vapaakirkon perheohjaajakoulutusta, siihen hakeutumisen syitä ja koulutuksen kehittämistarpeita. Lisäksi selvitettiin perheohjaajana toimimisen syitä ja perheohjaajien osallistumista perhetyöhön. Asiaa selvitettiin internet-kyselylomakkeella, joka lähetettiin sähköpostitse 94 perheohjaajalle. Tutkimus oli pääosin kvantitatiivinen, mutta kyselylomake sisälsi myös avoimia kysymyksiä. Vastauksia kertyi 55 eli vastausprosentiksi muodostui 59 %.

Tutkimuksen perusteella halu hoitaa omaa avioliittoa ja halu auttaa toisia osoittautuivat suurimmiksi ja keskenään lähes yhtä tärkeiksi syiksi sekä perheohjaajakoulutukseen hakeutumiselle että perheohjaajana toimimiselle. Perheohjaajat ovat hyötynet saamastaan perheohjaajakoulutuksesta monin tavoin. Ristiriitojen käsittelytaitoja on kertynyt, samoin viestintätaidot ovat kehittyneet. Parisuhteesta on saatu tietoa. Alle puolet vastaajista koki hengellisen elämänsä syventyneen koulutuksen aikana. Muutoin perheohjaajakoulutuksen kehittämistarpeita tuli niukasti esille. Ryhmänohjaustaitojen ja kriisiparin kohtaamistaitojen harjoittelua olisi kaivattu muutamien mielestä lisää.

Perhetyö koetaan hengelliseksi palvelutehtäväksi. Saamaansa hyvää voi jakaa eteenpäin. Toimiminen perheohjaajana on antoisaa myös siksi, että samalla saa työskennellä oman puolison kanssa. Perhetyö Vapaakirkossa näyttää jatkuvan, sillä 62 % vastaajista aikoo toimia perheohjaajana tulevaisuudessa ja 33 % aikoo ehkä toimia.

Tutkimus tuo esiin tilastollisesti, että perheohjaajakoulutuksesta ja perhetyössä toimimisesta hyötyvät ohjaajat itse. Suomen Vapaakirkon perhetyö voi rohkeasti jatkaa perheohjaajien kouluttamista. Vapaakirkolla ei ole Perheasiain keskuksen kaltaista ammatillista perheneuvontaa. Voi siis ounastella, että osa ammattiapua kaipaavista aviopareista hakeutuu perheohjaajakoulutukseen.

Asiasanat: kvantitatiivinen, kvantitatiivinen tutkimus, parisuhdetyö, perheohjaaja, perhetyö, Suomen Vapaakirkko, Vapaakirkon perhetyö

ABSTRACT

Sahlberg Minna

Family Counselling in the Evangelical Church of Finland. Experiences of the Voluntary Family Counsellors.

65 p., 3 appendices. Language: Finnish. Pieksämäki, Spring 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services, Deacon.

In this thesis it was studied how the voluntary family counsellors experienced the family counsellor training provided by the Evangelical Free Church of Finland. It was also studied why people wanted to go to the course and how the family counsellor training could be developed. In addition, it was tried to find out why the counsellors were doing this kind of voluntary work and what they were actually doing.

The method of the study was quantitative. A structured questionnaire was used as the material collection form. There were 94 voluntary family counsellors who got the questionnaire by e-mail. 55 of them answered, making it 59 % over all. The structured questionnaire was analysed with SPSS –program and the open questions with content analysis.

The results of this study showed that the willingness to look after one's own marriage and to help others turned out to be the biggest and almost equal reasons for both to take part in the family counselling training and to work as a voluntary family counsellor. The voluntary family counsellors benefitted from the training in many ways. Both the ability to solve problems and the communication skills developed. Information on relationships grew. Less than half of the respondents felt deepening of their spiritual life. Otherwise only few developmental needs for training occurred. Some counsellors missed the practice of skills for group leading and meeting of couples in a crisis.

Helping families was seen as spiritual ministry. People wanted to pass on the good things they had experienced. Working as a family counsellor was also rewarding because couples could work together. It seemed that helping families would continue in the Evangelical Free Church of Finland, because 62 % of the respondents were going to work as a family counsellor and 33 % were considering it.

In conclusions, the family counselor training and working in voluntary family counselling benefitted the counselors themselves. It makes sense for the Evangelical Free Church of Finland to continue the family counseling training. There is no professional family counselling in the Evangelical Free Church of Finland, like in the Lutheran Church. So, it can be speculated that some couples that need professional help will take part in voluntary family training.

Keywords: voluntary family counselling, the family counsellor training, quantitative research, the Evangelical Free Church of Finland

*Osoitan kiitokset Suomen Vapaakirkon perhetyön aloittajille
Anita ja Allan Grönqvistille sekä Terhi ja Ilmo Mantereelle.
Te aukaisitte uran, jota meidän on hyvä seurata.*

*Kiitokset aviomiehelleni Jari-Pekalle, joka tekee perhetyötä kanssani,
Veli-Pekka Ikoselle Kiponniemen avioliittoleirillä otetusta kansikuvasta
ja lehtori Seija Utriaiselle työni napakasta ohjauksesta.*

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	7
2 SUOMEN VAPAAKIRKKO	8
2.1 Suomen Vapaakirkon historia	8
2.2 Suomen Vapaakirkon organisaatio, toiminta ja talous.....	9
2.3 Avioliitto Suomen Vapaakirkossa.....	11
3 SUOMEN VAPAAKIRKON PERHETYÖ	13
3.1 Perhetyön määrittelyä.....	13
3.2 Vapaakirkon perhetyötä 30 vuotta	15
3.3 Perhetyöryhmä koordinoi perhetyötä	16
3.4 Perheohjaaja toimii työparina puolisonsa kanssa.....	17
3.5 Perheohjaajakoulutus 1990- ja 2000-luvulla.....	18
4 TUTKIMUSTIETOA PARISUHDETYÖSTÄ	21
4.1 Onnellinen parisuhde.....	21
4.2 Parisuhteen vaiheet ja niihin sisältyviin kriiseihin suhtautuminen	22
4.3 Apua parisuhteen kriiseihin.....	23
4.4 Vapaaehtoisena parisuhdetyössä	25
4.5 Virtaa välillämme -projektin vapaaehtoiset	27
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	28
5.1 Tutkimuksen taustaa.....	27
5.2 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset.....	28
5.3 Tutkimuskohde.....	29
5.4 Tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu.....	30
5.5 Aineiston analyysi	33
6 TULOKSET.....	34
6.1 Vastaajien taustatiedot.....	34
6.2 Elämäntilanne perheohjaajakoulutuksen alkaessa	34
6.3 Perheohjaajakoulutukseen hakeutumisen syitä	35
6.4 Perheohjaajakoulutuksen merkitys.....	38
6.5 Perheohjaajakoulutuksen kehittämistarpeet	40
6.6 Toiminta perhetyössä	41
6.7 Perheohjaajana toimimisesta on hyötyä	43
6.8 Perhetyö ja ohjaajien tuen tarve tulevaisuudessa	44

6.9 Vapaakirkko perheohjaajien kouluttajana	46
6.10 Palautetta kyselystä	47
7 TULOSTEN TARKASTELUA.....	48
7.1 Tutkimuskysymysten valossa.....	48
7.2 Tulosten luotettavuus	52
8 POHDINTA.....	53
LÄHTEET	55
LIITTEET	58
Liite 1. Saatekirje kyselyyn.....	59
Liite 2. Muistutussaatekirje kyselyyn.....	60
Liite 3. Kyselylomake	61

1 JOHDANTO

Suomen Vapaakirkko on tehnyt avioliitto- ja perhetyötä yli 30 vuotta. Konkreettisesti toiminta on näkynyt avioliitto- ja perheleireinä sekä erilaisina parisuhdetapahtumina paikallisissa vapaaseurakunnissa ja valtakunnallisesti. Leirien ja muiden parisuhteen ja perheen hoitoon liittyvien tilaisuuksien vastuutehtäviin Vapaakirkko on vuosien 1991–2008 aikana kouluttanut 53 avioparia. Tästä perheohjaajakoulutuksesta ei ole kerätty järjestelmällisesti palautetta eikä perheohjaajien toimintaa suuremmin kartoitettu.

Olen itse valmistunut perheohjaajaksi mieheni kanssa vuonna 2007. Meidät valittiin Vapaakirkon valtakunnallista aviopari- ja perhetyötä organisoivaan perhetyöryhmään saman tien, vuoden 2008 alusta. Monille leireille ohjaajia etsittäessä vapaaehtoisten joukko on ollut pieni. On tuntunut siltä, että perheohjaajat ovat koulutuksensa jälkeen kadonneet jonnekin. Tämä tutkimus oli yksi mahdollisuus kysellä kuulumisia. Toinen tärkeä syy tutkimukselle oli perhetyöryhmän tarve saada tietoa koulutuksen vaikutuksista ja kehittämistarpeista.

Tulevassa työssäni joko sosionomina tai diakonina tutkimuksen tulokset ovat merkittäviä. Perhetyötä tehdään, jotta avioliitot ja perheet voisivat hyvin. Kotoa saatava tuki on voimavara jokaiselle ihmiselle. Hyvin toimiva parisuhde vahvistaa elämänlaatua, päinvastainen taas kuluttaa. Seurakunnissa ja eri järjestöissä tapahtuva vapaaehtoistyö antaa tekijöilleen elämän rikkautta ja vapaaehtoisten tarjoama vertaistuki on erittäin edullista ja tehokasta auttamista.

Tutkimus sisältää ensimmäisen kerran kattavan kuvauksen Vapaakirkon perhetyöstä. Tutkimuksessa selvitettiin pääosin kvantitatiivisellä internet-kyselyllä vapaaehtoisten perheohjaajien näkemyksiä perheohjaajakoulutuksesta ja perhetyössä toimimisen syitä. Vastaukset on käsitelty Webropol- ja SSPS-ohjelmilla ja avoimet kysymykset sisällönanalyysimenetelmällä. Tutkimus antaa tietoa Vapaakirkon perhetyöryhmälle sen suunnitellessa seuraavaa perheohjaajakoulutusta. Samalla se tuo esiin tilastollisesti sen, mitä hyötyä vapaaehtoisesta parisuhdetyöstä on sitä itse tekeville.

2 SUOMEN VAPAAKIRKKO

Suomen evankelis-luterilainen kirkko on vaikuttanut Suomessa jo 1500-luvulta lähtien. Sen sisällä syntyi 1700-luvulla monta herätysliikettä: rukoilevaisuus, herännäisyys, evankelisuus ja lestadiolaisuus. 1800-luvun lopulla Suomeen saapui hengellisiä vaikutteita ulkomailta. Ulkomaiset vierailijat ja suomalaisten vierailut ulkomailla toivat mukanaan uusia tuulia niin, että Helluntaiherätys, Baptistikirkko, Metodistikirkko, Adventtikirkko, Pelastusarmeija ja Vapaakirkko rantautuivat Suomeen.

2.1 Suomen Vapaakirkon historia

Suomessa vaikutti luterilaisen kirkon yhtenäiskulttuuria murtavia aatteita 1800-luvun puolivälistä lähtien varsinkin ruotsinkielisen säätyläisväen ja sivistyneistön keskuudessa. Omaa uskonnollista ratkaisua pidettiin tärkeänä. Syntyi sosiaalinen tilaus vapaakirkollistyyppiselle kristillisyydelle. Suomalaiset saivat kirjallisuuden ja matkustelun välityksellä kosketuksen Englannin ja Yhdysvaltojen herätyskristillisyyteen. Herätysaarnaaja lordi Radstockin vierailu Helsingissä loi yhteyksiä eri puolilla Suomea alkaneiden hengellisten herätyksien välille. (Suomen Vapaakirkko i.a.a.)

Vapaakirkollisen liikkeen lähtökohdat ovat siis toisaalta luterilaisuudessa ja toisaalta angloamerikkalaisessa herätyskristillisyydessä. Tunnusomaista oli henkilökohtainen uskonratkaisu, pyhitetty elämä ja sosiaalinen toiminta. Raittiustyö ja pyhäkoulutyö olivat keskeistä toimintaa julistus- ja evankelioimistyön ohella. (Suomen Vapaakirkko i.a.a.)

Aluksi vapaakirkolliset halusivat uudistaa luterilaista kirkkoa. Ajatus osoittautui opillisista syistä mahdottomaksi, ja niin perustettiin vapaakirkollisten seurakuntien yhteenliittymä Suomen Vapaa Lähetys vuonna 1889. (Hyvönen 2005, 95.) Vapaakirkon äänenkannattaja, Suomen Viikkolehti, alkoi ilmestyä vuonna 1888. Ensimmäinen

suomalainen naislähetyssaarnaaja lähetettiin vuonna 1890 Kiinaan. Vapaakirkollinen liike toimi epävirallisesti ja tavallaan laittomasti, kunnes uskonnonvapauslain myötä vuonna 1923 se järjestäytyi Suomen Vapaakirkoksi. (Suomen Vapaakirkko i.a.a.)

Rippikoulun vastineeksi perustettiin seurakuntakoulu. Nuorten perustama CE-liike (Christian Endeavour) vaihtui myöhemmin Suomen Vapaakirkon Nuoret ry:hyn. Perustettiin myös Santalan kristillinen kansanopisto, jossa oli mahdollista opiskella erilaisilla lyhytkursseilla ja joka tähän päivään asti on huolehtinut Vapaakirkon työntekijöiden koulutuksesta. Nykyisin opisto tunnetaan nimellä Suomen teologinen opisto. (Hyvönen 2005, 99.)

Vapaakirkon ensimmäinen esimies oli kouluneuvos S. S. Salmensaari (esimiehenä 1923–54). Vuonna 1974 määriteltiin kirkkokunnan johtajaksi lähetysjohtaja. Pastori, asessori Erkki Verkkonen toimi lähetysjohtajana vuosina 1975–1990, vuosina 1991–2002 pastori Jorma Kuusinen ja vuoteen 2009 pastori Olavi Rintala. Tehtävänimike muutettiin vuonna 1996 kirkkokunnanjohtajaksi. Tällä hetkellä tehtävässä toimii pastori Hannu Vuorinen.

Suomen Vapaakirkon jäsenmäärä kasvoi voimakkaasti sodan jälkeen 1940- ja 1950-lukujen vaihteessa, ja erityisesti 1970- ja 1980-luvuilla, jolloin kokonaisjäsenmäärä kasvoi noin 4500 jäsenellä (Suomen Vapaakirkko i.a.a). Vuoden 2008 lopussa kirkon kokonaisjäsenmäärä oli 14 584 ja seurakuntia tasan 100. Pienimmässä seurakunnassa oli 11 jäsentä ja suurimmassa 1250 jäsentä (Vuosikirja 2008.)

2.2 Suomen Vapaakirkon organisaatio, toiminta ja talous

Suomen Vapaakirkko on kristillinen ja itsenäinen rekisteröitynyt uskonnollinen yhdyskunta. Suomen Vapaakirkon tunnustuksessa ja yhdyskuntajärjestyksessä on määritelty Vapaakirkon oppi ja organisaatio. Suomen Vapaakirkko on sellaisten seurakuntien liitto, joissa halutaan toteuttaa Uuden testamentin mukaista seurakuntaelämää. Tunnustuksen mukaan seurakuntayhteyden perusta on sydämen usko

Jeesukseen Kristukseen ja tämän uskon tunnustaminen ihmisten edessä. Seurakuntien varsinaisiksi jäseniksi otetaan 15 vuotta täyttäneitä uudestisyntyneitä kristittyjä. (Suomen Vapaakirkko i.a.b.)

Paikallinen seurakunta vastaa itsenäisesti tekemistään sitoumuksista ja päätöksistä noudattaen yhdyskuntajärjestystä ja lainsäädäntöä. Seurakunnan asioista päätetään seurakunnankokouksessa, joka sääntömääräisesti kutsutaan koolle vähintään kahdesti vuodessa. Jokaisella varsinaisella jäsenellä on äänioikeus. Vanhimmisto toimii seurakunnan hallituksena. Toiminta rahoitetaan pääasiassa vapaaehtoisin lahjoituksin. Vapaaseurakunta elää ja toimii kristillisen uskonelämän herättämiseksi ja säilyttämiseksi. Seurakunta huolehtii Jumalan sanan julistamisesta ja opettamisesta, tekee lähetystyötä sekä edistää jäsentensä ja kaikkien kristittyjen yhteyttä. Se palvelee sielunhoidollisesti ja diakonisesti apua tarvitsevia lähimmäisiä. (Suomen Vapaakirkko i.a.c,d.) Vaikka seurakunnat kuuluvat Suomen Vapaakirkkoon, ne voivat toimia huomattavan itsenäisesti ja toiminta-alueidensa väestön tarpeiden mukaisesti.

Seurakunnankokous voi valita seurakunnanjohtajan, pastoreita, saarnaajia, evankelistoja, lähetys-, diakonia-, lapsi-, varhaisnuoriso- ja nuorisotyöntekijöitä tai muita työntekijöitä. Seurakunnan opetus- ja johtotehtävissä olevien työntekijöiden tulee olla Vapaakirkon varsinaisia jäseniä, ja heillä tulee olla Vapaakirkon hallituksen antama valtakirja. (Suomen Vapaakirkko i.a.c.) Yleensä palkattuja työntekijöitä on seurakunnissa vain yksi. Suuremmissa seurakunnissa maksetaan pastorin lisäksi palkkaa lapsi- tai nuorisotyönohjaajalle, mutta on myös seurakuntia, joissa ei ole lainkaan palkattuja työntekijöitä.

Vapaakirkon vuosi- ja syyskokouksessa päätetään koko kirkkokunnan asioista. Niihin jokainen seurakunta lähettää edustajansa, yksi edustaja 50:tä jäsentä kohti. Vapaakirkon hallitus vastaa kirkon eri työmuodoista muun muassa nimittämällä eri toimikunnat ja työryhmät ja pitää huolta omaisuudesta. Hallitus valmistelee Vapaakirkon kokousten asiat, järjestää työntekijäkoulutuksen, antaa työntekijävaltakirjat, hyväksyy lähetystyöntekijät, antaa seurakunnille suosituksia ja valvoo tunnustuksen ja yhdyskuntajärjestyksen noudattamista. Kirkkokunnanjohtaja johtaa ja valvoo

Vapaakirkon työtä ja vastaa sen asioiden hoidosta. Toimialajohtajat, esim. lähetysjohtaja, koulutuksen toimialajohtaja ja nuorisotyönjohtaja vastaavat omista työalueistaan. (Suomen Vapaakirkko i.a.e.)

Myös kasteesta ja ehtoollisesta on säädetty yhdyskuntajärjestyksessä. Kaste toimitetaan uskoville veteen upottamalla. Ehtoollista vietetään seurakunnassa niin usein ja sillä tavoin kuin seurakunta asiasta päättää, apostolien opetuksen mukaan. Kaikki Jeesuksen Kristuksen sovitustyöhön uskovat saavat osallistua ehtoolliseen, siis muutkin kuin Vapaaseurakuntaan kuuluvat. Vainajat haudataan kristillisen tavan mukaan omaisten toiveet huomioon ottaen. Rippisalaisuus ja vaitiolovelvollisuus koskevat Vapaakirkon työntekijöitä. (Suomen Vapaakirkko i.a.f.)

2.3 Avioliitto Suomen Vapaakirkossa

Suomen Vapaakirkolla on avioliittoon vihkimisoikeus. Vihkimisen saa suorittaa Suomen Vapaakirkon pastori, jolla on vihkimisoikeudesta annetun lain mukainen vihkimisoikeus (Laki avioliittolain muuttamisesta 571/2008). Pastori suorittaa vihkimisen avioliittolain edellyttämällä tavalla. Hän voi vihkiä avioliittoon myös muihin kristillisiin kirkkokuntiin kuuluvia tai kristittyjä siviilirekisteriin kuuluvia henkilöitä kirkkokunnanjohtajan luvalla. (Suomen Vapaakirkko i.a.j.; Kaarina Hoffrén, henkilökohtainen tiedonanto 19.12.2009.)

Avioliiton voivat solmia 18 vuotta täyttäneet siihen esteettömät eri sukupuolta olevat henkilöt. Solmiessaan avioliiton puoliset pääsevät perheen turvaksi laadittujen lakien piiriin. (Väestöliitto i.a.) Avioliittolain (16.4.1987/411) mukaan aviopuolisot ovat keskenään yhdenvertaiset, heidän tulee osoittaa avioliitossa keskinäistä luottamusta ja heidän tulee toimia yhteisesti perheen hyväksi.

Avioliiton katsotaan Vapaakirkossa rakentuvan miehen ja naisen keskinäiseen valintaan ja sitä pidetään erottamattomana. Avioliiton koossa pysymiseen tarvitaan puolisoitten vastuuseen ja uskollisuuteen kasvamista. Molempien puolisoitten tulee pyrkiä

määrätietoisesti rakentamaan onnellista perhettä. Vapaakirkko tahtoo vaikuttaa voimakkaasti siihen, että sen jäsenet voivat elää onnellisessa perheyhteessä. (Suomen Vapaakirkko i.a.g.) Perheitä autetaan muun muassa järjestämällä avioliitto- ja perhetyötä. Vapaakirkon oma kustannusyhtiö Päivä Oy on julkaissut monia avioliittoaiheisia kirjoja ja Avioliitto- ja Avioon aikovien -kurssien materiaalin.

Kanta avoliittoon on Vapaakirkossa kielteinen. Se nähdään tietoisena tai tiedostamattomana vastuuttomuutena ja ei suotavana tapana elää yhdessä. Avioliittolaki ei erossa turvaa avoliitossa eläneen naisen oikeuksia. Myös avioero nähdään kielteisenä, vaikka sen kokeneita pyritään ymmärtämään ja tukemaan. Hallitus ohjeistaakin seurakuntia torjumaan kylmän moralistisen ja kovan suhtautumisen niihin, joiden avioliitto on särkynyt. Eronneisiin ja ihmissuhteissaan epäonnistuneisiin tulee suhtautua myötätuntoisesti ja rakkaudellisesti. (Suomen Vapaakirkon hallituksen ohje 30.1.1993.) Nuorille opetetaan kristillinen avioliittokäsitys ja sen sisältämä vastuu mm. aviopuolison valinnassa. (Suomen Vapaakirkko i.a.g)

3 SUOMEN VAPAAKIRKON PERHETYÖ

Suomen Vapaakirkko on tehnyt vapaaehtoista parisuhdetyötä yli 30 vuotta. Konkreettisesti toiminta on näkynyt avioliitto- ja perheleireinä ja erilaisina parisuhdetapahtumina paikallisissa Vapaaseurakunnissa ja valtakunnallisesti. Vapaakirkon vapaaehtoisen parisuhdetyön virallinen nimi on Avioliitto- ja perhetyö. Nimi on kutistunut Vapaakirkon sisäisessä viestinnässä pelkäksi perhetyöksi.

3.1 Perhetyön määrittelyä

Vapaakirkossa siis puhutaan parisuhdetyöstä perhetyönä. Lastensuojelulaissa perhetyö määritellään yhdeksi avohuollon tukitoimeksi. Sen avulla on ajateltu esimerkiksi lasten huostaanottojen vähentyvän. Tämä kuntien järjestämisvastuulla oleva varhaisen tuen ja ennaltaehkäisyn periaatteella toimiva perhetyö ei välttämättä vähennä huostaanottoja vaan tekee perheiden vaikeat tilanteet näkyviksi. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamiseksi perhetyö on ehdottoman tärkeää. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2007, 11.) Reijosen (2005, 10) mukaan perhetyön sisältönä nähdään perheen arjen tukemista ja toisaalta puuttumista perheen elämään. Perhetyön tavoitteet tähtäävät perheen itsenäiseen selviämiseen. Evankelis-luterilainen kirkko määrittää perhetyöksi kaiken avioliiton ja parisuhteen sekä vanhemmuuden ja isovanhemmuuden tukemiseksi järjestettävän toiminnan (Suomen Evankelis-luterilainen kirkko i.a.).

Suomen Vapaakirkon perhetyö on avioparien auttamistyötä ja avioliiton rikastuttamista vapaaehtoisuuden ja rinnalla kulkemisen periaattein. Rikastuttamisen on ajateltu luovan pohjaa parisuhteiden suotuisalle kehitykselle. (Suomen Vapaakirkko i.a.i.) Avioliiton rikastuttaminen merkitsee Liljeströmin (2002, 28) mukaan niiden tiedostettujen tai tiedostamattomien voimavarojen käyttöön ottoa, jotka ovat jääneet arjen vaatimusten aiheuttamien pettymysten tai rutiinin alle.

Vapaakirkon perhetyön ydin on alusta asti ollut aviopuolisoiden omien voimavarojen etsimistä ja niiden hyödyntämistä. Tämän toteutuminen ehkäisee ongelmia ennakolta ja toisaalta auttaa tarvittaessa ratkomaan niitä. Rikastuttamisajatuksen rinnalle on noussut yhteiskunnassa tapahtuneiden perhearvojen muutosten myötä tarve vastata vanhempien kohtaamiin kasvatushaasteisiin ja uusperheiden asettamiin kysymyksiin (Suomen Vapaakirkko i.a.i).

Suomen Vapaakirkon perhetyö on pääasiassa aviopareille, mutta myös perheille ja avioliittoon aikoville pareille suunnattua toimintaa ja auttamista. Vapaakirkon valtakunnallisiin avioparitapahtumiin voivat osallistua sekä avioliitossa että avosuhteessa elävät parit. Paikallisseurakunta vetää itse linjan järjestämäänsä toimintaan osallistumiselle. Paikallisseurakunnassa saatetaan ajatella, että vain naimisissa olevat parit voivat osallistua avioparitapahtumiin. Toimintaan voi tulla mukaan, vaikka ei kuuluisi Vapaakirkkoon. Usein vapaakirkolliset parit osallistuvat mielellään muiden kirkkojen järjestämiin tapahtumiin ja toisista kirkoista tullaan Vapaakirkon avioparitapahtumiin.

Perhetyön määrää on vaikea arvioida, sillä sitä ei tilastoida. Suomen Vapaakirkon vuosittain julkaisemasta toimintakertomuksesta, Vuosikirjasta, on luettavissa kunkin seurakunnan paikalliseen työhön käyttämät varat yhtenä summana, ei eriteltyinä. Valtakunnallinen avioliittoleiri järjestetään joka kesä ja viikonloppukursseja kolme. Lisäksi perhetyö esittäytyy Vapaakirkon vuotuisilla kesäjuhlilla. (Vuosikirja 2008, 17, 78.) Opinnäytetyössään ”Uudistusten kynnyksellä - tutkimus Suomen Vapaakirkon diakoniasta” Leväniemi kysyi perhetyön esiintymistä Vapaaseurakunnissa osana diakoniatyötä. Kvantitatiivinen kyselytutkimus postitettiin 200 seurakuntalaiselle ja 98:lle seurakunnan työntekijälle. Seurakuntalaisista 34 ja työntekijöistä 19 kertoi perhetyötä olevan seurakunnassaan erillisenä työmuotona. (Leväniemi 2007, 80, 90.)

Leirien ynnä muiden parisuhteen ja perheen hoitoon liittyvien tilaisuuksien vastuutehtäviin Vapaakirkko on vuosien 1991–2008 aikana kouluttanut 53 avioparia. Koulutuksen käyneitä kutsutaan perheohjaajiksi. Vapaaehtoisessa parisuhdetyössä

tärkein resurssi on työtä tekevät ihmiset. Vertaistuki ja omat kokemukset ovat työvälineitä. Sitä mitä on itse oppinut ja suhteessaan käsitellyt, voi jakaa muille.

3.2 Vapaakirkon perhetyötä 30 vuotta

Suomen Vapaakirkon avioliitto- ja perhetyön aloittivat pastori Allan Grönqvist ja hänen vaimonsa Anita Grönqvist. Kiteellä järjestettiin 1970-luvun alussa miestenpäivät, joille Allan Grönqvist oli kutsunut raamattutuntien pitäjäksi pastori Ilmo Mantereen. Vaimojakin oli mukana raamattutunneilla ja niitä seuranneissa keskusteluissa. Syntyi ajatus avioparitapahtumien järjestämisestä. (Mantere 2007.) Yksi syy vapaakirkollisen perhetyön viriämiseen saattoi olla 1970-luvun puolivälissä tapahtunut hengellinen herätys. Seurakuntiin tuli sen myötä ihmisiä, jotka tarvitsivat tukea perhe-elämään. Ymmärrettiin, että avioliittokin tarvitsee panostusta toimiakseen. (Terhi ja Ilmo Mantere, henkilökohtainen tiedonanto 11.1.2009.)

Evankelis-luterilaisen kirkon perhetyön viriämisellä oli varmasti vaikutusta Vapaakirkon perhetyön syntyyn. Ns. avioliiton rikastuttamisohjelma oli muodostunut Association of Couples for Marriage Enrichment -järjestön piirissä. Sen pohjalta Ev. lut. kirkko järjesti ensimmäisen aviopariviikonlopun vuonna 1972. Samoin Pariviestinnän kurssi rantautui Suomeen kirkon kautta. (Viika 1994, 149.) Osa Vapaakirkon ensimmäisistä perheohjaajista osallistui Pariviestinnän kurssille ja kävi myös Pariviestinnän kurssin ohjaajakoulutuksen.

Vapaakirkon perheleirien järjestäminen aloitettiin sekä Kiponniemen toimintakeskuksessa Vesangalla että Santalan Teologisella opistolla Hangossa, 1970-luvun lopulla. Vapaakirkko omistaa kummankin paikan. Ensimmäinen Santalan perheleiri järjestettiin vuonna 1978. Ilmo Mantereen sekä Maire ja Reino Karvisen ohjaamalla leirillä ei ollut erillistä lastenhoitoa, vaan ideana oli perheiden yhteinen toiminta. Leirien tavoitteena oli avioliiton rikastuttaminen ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen. Pienryhmäkeskusteluissa aiheita syvennettiin ja niissä saattoi nousta esiin kipeitä parisuhdeongelmia. Leirien ohjelmarunko oli samankaltainen kuin Nuorten

miesten kristillisen yhdistyksen (NMKY) leireillä, koska osa ohjaajista oli osallistunut niille. Seksuaalinen läheisyys oli leirien yksi teema. (Mantere 2007.)

3.3 Perhetyöryhmä koordinoi perhetyötä

Vapaaseurakunnat alkoivat kutsua perheleirien ohjaajia 1980-luvulta lähtien omiin avioliittoaiheisiin viikonlopputapahtumiinsa ja lauantaiseminaareihinsa. Perhetyöryhmien ohjaajakoulutus alkoi 1990-luvun alussa. Nimi muuttui 2000-luvulla perheohjaajakoulutukseksi. Koulutuksen suorittaneet ovat vähitellen ottaneet vastuun perheleirien ohjaamisesta. (Mantere 2007.)

Vapaakirkollinen perhetyö järjestäytyi hallinnollisesti 1980-luvulla. Tällöin Vapaakirkon hallitus nimesi neljästä avioparista koostuvan perhetyöryhmän koordinoimaan perhetyötään. Ensimmäiseen perhetyöryhmään kuuluivat Ilmo ja Terhi Mantere, Kalevi ja Irmeli Rautjoki, Eero ja Solveig Hiltunen sekä Allan ja Anita Grönqvist. Myöhemmin Markku ja Merja Pitkänen toimivat ryhmässä useita vuosia (Mantere 2007.), samoin nykyinen puheenjohtajapari Sinikka ja Antti Siekinen. Ryhmän kokoonpano on muuttunut vuosien varrella aina ryhmän jäsenten elämäntilanteiden mukaan. Nykyisin Vapaakirkon syyskokous valitsee jäsenet, perhetyöryhmän ja Vapaakirkon hallituksen esitysten perusteella, vuodeksi kerrallaan.

Perhetyöryhmä järjestää valtakunnallisia perhe- ja avioliittoleirejä sekä aviopariviikonloppuja yhteistyössä perheohjaajien kanssa (Suomen Vapaakirkko. i.a.i). Se edustaa Vapaakirkon perhetyötä muiden kristillistä avioparityötä tekevien parissa. Ryhmä järjestää perheohjaajakoulutuksen ja perheohjaajien virkistyspäivät. Se lähettää perheohjaajakirjeen ohjaajilleen neljä kertaa vuodessa ja ylläpitää Internet-kotisivuja. Vapaakirkon valtakunnallisilla kesäjuhlilla perhetyöryhmä esittelee perhetyötä yhdessä ohjaajien kanssa. (Vuosikirja 2007, 17; Vuosikirja 2008, 17.)

Perhetyöryhmällä ei ole omaa talousarviota, mutta se voi anoa varoja toimintaansa Vapaakirkon kotimaantyöltä. Sen organisoimilla valtakunnallisilla leireillä,

koulutuksilla ja viikonlopuilla on osanottomaksut. Paikalliset vapaaseurakunnat huomioivat itse omissa talousarvioissaan oman perhetyönsä kulut.

Vuonna 2004 perhetyöryhmä alkoi tehdä vapaaseurakunnissa tunnetuksi Iso-Britanniasta peräisin olevia Alfa-kursseihin kuuluvia Avioliitto- ja Avioon aikovien-kursseja (Vuosikirja 2004, 16). Sitten molempia kursseja ovat alkaneet järjestää muutkin seurakunnat yksin tai yhteistyössä vapaaseurakuntien kanssa (Vuosikirja 2008, 12).

Itse tulin perhetyöhön mukaan vuonna 1993. Olimme olleet naimisissa kolme vuotta ja saimme lahjaksi aviopariviikonlopun Kiponnimen toimintakeskuksessa. Ensimmäinen kurssi oli jännittävä ja esiin tulevat asiat tuntuivat vaikeilta käsitellä, mutta siitä alkoi säännöllinen parisuhdeasioiden opiskelu erilaisilla leireillä, luennoilla ja viikonloppukursseilla. Noin 10 vuoden kuluttua koimme olevamme valmiita jakamaan saamastamme opista muille ja hakeuduimme Vapaakirkon perheohjaajakoulutukseen.

3.4 Perheohjaaja toimii työparina puolisonsa kanssa

Perheohjaaja on Suomen Vapaakirkon perheryhmien ohjaaja- tai perheohjaajakoulutuksen suorittanut henkilö, joka on saanut valmiudet hoitaa omaa aviosuhdettaan ja kulkea toisten avioparien rinnalla. Koulutus ei ole ammatillista ja se suoritetaan yhdessä puolison kanssa. (Perhe- ja avioparityö.) Perheohjaajana toimiminen on vapaaehtoista, joten perheohjaajakoulutuksen annin voi halutessaan hyödyntää pelkästään omassa parisuhteessa. Muutama Vapaakirkon pastori on suorittanut perheohjaajakoulutuksen.

Perheohjaajat voivat toimia ohjaajina omassa seurakunnassaan tai valtakunnallisilla perhetyöryhmän järjestämällä kursseilla tai leireillä (Perhe- ja avioparityö). Perheohjaaja voi osallistua tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen. Hän saattaa luennoida tai ohjata muuta toimintaa. Perheohjaajalla on valmius sielunhoitoon ja keskusteluapuun. Hän osaa ohjata ammatillisen avun piiriin sitä tarvitsevat. Perheohjaajat toimivat

vapaaehtoisina. Lisäksi muutamalla Vapaakirkon palkallisella työntekijällä on perheohjaajakoulutus.

Perheohjaajat toimivat oman aviopuolionsa kanssa. Vaikka työtä ei tehdä ammattimaisesti, parina tehtävän työn etuja voi rinnastaa perheterapiatyötä ammattinaan harjoittavien parien tilanteeseen. On todettu, että tutkiessaan ja hoitaessaan asiakasparia terapeuttipari tutkii myös omaa suhdettaan ja tiedostaa sen eri puolia. Oma parisuhde siis rikastuu, kun sitä käyttää hyväkseen työssään. (Varilo & Varilo 1999.) Pariterapiassa asiakaspari hyötyy siitä, että auttajana on terapeuttiaviopari, koska samaistuminen on silloin mahdollista. Myös mies- ja naisnäkökulmat tulevat luontevasti esiin. (Varilo 1999.)

3.5 Perheohjaajakoulutus 1990- ja 2000-luvulla

Vuosina 1991–1992 järjestettiin ensimmäinen kaksivuotinen perheryhmien ohjaajakoulutus. Tavoitteena oli kouluttaa aviopareja perhetyöhön seurakuntien tarpeisiin. Seuraava kurssi pidettiin vuosina 1993–1994 ja kolmas vuosina 1996–1997. Näistä koulutuksista valmistui yhteensä 30 perheohjaajaparia. (Mantere 2007; Perheohjaajalista 2006.)

Perheryhmien ohjaajakoulutus sisälsi peruskurssin, jonka aikana perehdyttiin evankelisluterilaisen kirkon Perheasiain keskuksen Yhdessä kasvamaan -materiaalin käyttöön aviopariryhmissä. Peruskurssilla opiskeltiin taitoja, joita tarvittiin perheleirin järjestämiseen ja ryhmän ohjaamiseen. Peruskurssin jälkeen kokoonnuttiin kolmena viikonloppuna. Ensimmäisessä viikonloppussa harjoiteltiin käytännössä ryhmän ohjausta. Toinen viikonloppu oli nimeltään Läheisyys-kurssi. Siinä keskityttiin hellyys-käsitteen laajentumiseen ja avioliiton sukupuolielämän kysymyksiin. Kolmannessa viikonloppussa käytiin läpi demonstraatioiden ja ryhmäkeskustelujen avulla erilaisia perheen kriisejä ja auttamismuotoja. (Terhi ja Ilmo Mantere, henkilökohtainen tiedonanto 11.1.2009.) Perhetyöryhmän jäsenet toimivat itse kouluttajina. Ulkopuolisia luennoitsijoita ei siis käytetty. (Antti Siekkinen, henkilökohtainen tiedonanto 11.1.2009)

Kolmannen perheryhmien ohjaajakurssin jälkeen oli koulutuksessa viiden vuoden tauko, kunnes vuosina 2002–2003 koulutettiin ensimmäinen perheohjaajaryhmä, kymmenen paria. Seuraavat perheohjaajakoulutukset (POK) järjestettiin vuosina 2004–2006 ja 2007–2008. Näiltä kahdelta kurssilta valmistui yhteensä 13 perheohjaajaparia. Jomman kumman koulutuksen suorittaneita aviopareja on siis 53. (Mantere 2007; Perheohjaajalista 2006; Vuosikirja 2008, 17.)

Aviopari on voinut hakea perheohjaajakoulutukseen hakukaavakkeella ja oman kotiseurakunnan suosituksella. Kuuluminen Vapaakirkkoon ei ole ollut ehtona. Hakijoita ei ole haastateltu. Puolitoista vuotta kestävä perheohjaajakoulutus on sisältänyt aloituspäivän, viiden päivän intensiivijakson, oman parisuhteen hoitoryhmät ja kolmesta viiteen viikonloppua. Perheohjaajakoulutuksen sisältöjä ovat olleet pariviestintä, elämänkaarityöskentely, kriisien hallinta, seksuaalinen läheisyys ja ryhmänohjaustaidot. Koulutus on suurelta osin ollut kokemuksellista oppimista siitä, millaista on olla itse osallistujana kurssilla ja kuinka parisuhteen hoitoon liittyvää tietoa voi soveltaa omassa arjessa. (POK 1-3 koulutusrunko; Suomen Vapaakirkko 2008.)

Kouluttajina perheohjaajakursseilla ovat toimineet perhetyöryhmän lisäksi eri vuosina vaihdellen kirkkokunnanjohtaja Olavi Rintala, pastori Seppo Jokinen, psykologi Pehr Charpentier, pastori Mikko Aalto, pastori Henry Elfving, psykiatri Seija Elfving, työnohjaaja Pirkko Mäkelä, kotimaantyönjohtaja Hannu Lahtinen, Jukka Salomäki, sekä perheohjaajat Jouko ja Riia Piippo ja Johanna ja Kimmo Kovanen (POK 1-3 koulutusrunko). Tarkasteltaessa koulutusta 1990- ja 2000-luvuilla, voidaan todeta eroina se, että 2000-luvulla kouluttajien määrä on lisääntynyt ja monipuolistunut sekä koulutusviikonloppujen määrä lisääntynyt.

Suurin osa kouluttajista on toiminut vapaaehtoisina tai kouluttajana toimiminen on kuulunut heidän omaan työnkuvaansa. Koulutukseen osallistuneet ovat maksaneet koulutusmaksun itse. Joskus kotiseurakunta on voinut osallistua kustannuksiin tai jopa maksaa ne kokonaan. Vertaisryhmä on ollut osa perheohjaajakoulutusta. Mikäli koulutusryhmä on ollut liian suuri voidakseen toimia yhtenä vertaisryhmänä, on joukko

jaettu kahteen tai kolmeen osaan asuinpaikan mukaan. Tällöin välimatkatkin ovat olleet pienryhmiin osallistumiselle inhimillisempiä.

4 TUTKIMUSTIETOA PARISUHDETYÖSTÄ

Perhettä kannattaa tukea. Varhaiset kiintymyssuhteet voivat kehittyä kiinteiksi pysyvässä perheessä, ja yleensäkin eläminen perheessä poistaa yksinäisyyttä tehokkaasti. Vaikka yhteiskunnan muutosta pohdittaessa on perheen aseman ennustettu heikkenevän, perhe on edelleen voimissaan yhteiskunnan sosiaalisena perusyksikkönä. Avioliitot eivät ole muuttuneet onnettomammiksi, mutta avioliittoon kohdistuvat odotukset ovat muuttuneet. Liitosta odotetaan tukea yksilöllisille pyrkimyksille ja emotionaalista tyydytystä. (Pitkänen & Jalovaara 2007, 138, 151.)

Vuoden 2008 lopussa 4 051 000 suomalaista (76 % väestöstä) eli perheessä. Yksin eläviä oli 1 015 000 henkilöä. Perheistä kaksi kolmasosaa oli avioparien perheitä ja noin viidesosa avoparien perheitä. Yhden vanhemman perheitä oli noin joka kymmenes (12 % perheistä). (Tilastokeskus i.a.a.) Vaikka vuonna 2007 avioliittoja solmittiin 29 497 ja avioeroja tapahtui 13 224, edelleen noin 2,7 miljoona suomalaista elää perheessä, jossa vanhemmat ovat avioliitossa (Tilastokeskus i.a.b.).

Suomen Vapaakirkon perhetyöstä ei ole aikaisempaa tutkimusta. Tässä luvussa esitellään parisuhteeseen liittyvää teoriaa ja sellaisia kristilliseen parisuhdetyöhön liittyviä tutkimuksia, jotka ovat lähinnä tämän tutkimuksen kaltaisia. Olen poiminut tutkimusten tuloksia väittämiksi perheohjaajille lähettämäni kyselylomakkeeseen.

4.1 Onnellinen parisuhde

Eri kristilliset järjestöt ovat tehneet avioparityötä 1970-luvulta alkaen. Helsingin Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys (HNMKY) on järjestänyt avioliittoleirin Pieksämäellä vuosittain. Leireillä harjoitellaan mm. kommunikaatiotaitoja ja opetellaan ymmärtämään naisen ja miehen erilaisuutta. Aviopuolisoiden suhdetta ennen ja jälkeen tämän leirin on tutkinut Niemelä (1995), jonka mukaan avioliittokoulutus vahvistaa parin aviollista identiteettiä ja parantaa seksuaalitarpeiden täyttymistä. Koulutuksella

voidaan edistää puolisosuhteen positiivista kehitystä. Avainasemassa parisuhdeleireillä ovat ryhmänohjaajat. Heiltä odotetaan vertaisuutta, se näkyy siinä, että ohjaajat käsittelevät omia asioitaan ryhmässä. Toisaalta heidän odotetaan johtavan ryhmää ja luovan siihen turvallisen ja hyväksyvän ilmapiirin. (Kallio 2010.)

Kommunikaatiokyvyt ja kyvyt ratkaista ristiriitoja ovat tärkeitä elementtejä onnelliseen parisuhteeseen. Kielteisiä tunteita tulee ilmaista rakentavalla tavalla, jolloin ne eivät heikennä parisuhdetta vaan lisäävät mielihyvän tunnetta. Itseään tulee ilmaista avoimesti ja selkeästi ja kuunnella toista hyväksyvästi. Parisuhteen laatua voi arvioida sillä, kykenevätkö puoliset keskustelemaan seksuaalisuudesta. Tyydyttäväksi koettu seksuaalielämä on parisuhteen onnen kannalta keskeistä. Ystävällisyys ja hellyys kasvattavat sietokykyä konflikteihin. (Kontula 2009, 131-132.)

4.2 Parisuhteen vaiheet ja niihin sisältyviin kriiseihin suhtautuminen

Avoliitto muodostuu miehen ja naisen parisuhteesta. Parisuhteen vaiheet voidaan Kumpulan ja Malisen mukaan (2007, 27–29) jakaa

- seurusteluvaiheeseen
- symbioosivaiheeseen
- itsenäistymis- ja eriytymisvaiheeseen ja
- vastavuoroisuusvaiheeseen.

Seurusteluvaihe auttaa parisuhteen kehittymistä oikealla tavalla. Sen aikana ollaan välillä yhdessä ja välillä erillään. Nykyään seurusteluvaihetta ei välttämättä ole tai se on hyvin lyhyt. Symbioosivaihe eli rakastuminen on voimakkaiden tunteiden ilmaisun aikaa. Koetaan voimakasta yhteensulautumisen kaipuuta ja -tunnetta. Tämä vaihe kestää puolesta vuodesta kahteen vuoteen, joskus pidempäänkin. Itsenäistymis- ja eriytymisvaiheessa (irtaantumisvaihe) huomataan kuinka erilaisia ollaan. Omien rajojen hakeminen näkyy riitelynä. Joudutaan tekemään surutyötä symbioosivaiheen illuusiosta luovuttaessa. Jotkut juuttuvat tähän vaiheeseen, jolloin parisuhde ei pääse kehittymään eteenpäin. Joidenkin ratkaisu on ero. Vastavuoroisuuden vaiheessa kumppanit ikään

kuin valitsevat toisensa uudelleen. Toinen hyväksytään todellisena henkilönä, ei illuusiona. Kummallakin on omia ystäviä, mutta kumpikin ottaa itse aikuisen vastuun itsestään ja parisuhteesta. (Kumpula & Malinen 2007, 27–29.)

Käännekohtia avioliitossa ovat kriisit. Ne voivat johtaa avioeroon, mutta myös herättää halun hoitaa liittoa. Kriisejä syntyy esimerkiksi parisuhteen ja perheen kehittymisen ja kasvun myötä. Avioliiton alun symbioosivaihetta seuraavan irtaantumisvaiheen kriisi on ensimmäinen parisuhteen kehitykseen liittyvä kriisi. Jommankumman tai molempien puolisoitten taholta alkaa nousta itsenäisydentarpeita. Jos kriisi kyetään ratkaisemaan positiivisesti, liittoudutaan ja aloitetaan matka kumppanuuteen. Ensimmäisen lapsen syntymä on kriisi parisuhteelle. Muita kriisejä ovat mm. taloudelliset ongelmat, muutot, sairaudet, läheisten kuolemat, työhön liittyvät muutokset ja lasten kasvuun ja kehitykseen liittyvät muutokset. Mustasukkaisuus ja alkoholin käyttö saattavat kriisiyttää suhteen. Parisuhdeväkivalta on aina vakava kriisi. (Airikka 2003, 20–21.) Avioeron syitä voidaan tarkastella kolmen kehityskriisin valossa. Nämä kolme ovat aikuisuuden kehitysvaihe, parisuhteen kehityskulku ja perheen kehityskulku. (Määttä 2002, 64.)

4.3 Apua parisuhteen kriiseihin

Avioliittoon liittyvät odotukset ovat siis muuttuneet. Voisi sanoa niinkin, että avioliiton kannettaviksi on laitettu sellainen kuorma, jota sen ei kuuluisi kantaa. Ihmisen kasvuun normaalisti kuuluvia kriisejä saatetaan luulla parisuhteesta johtuviksi ja niitä jopa yritetään ratkaista puolisoa vaihtamalla. Joka tapauksessa henkilökohtainen kriisi vaikuttaa aviosuhteeseenkin.

Avioliitto- ja parisuhdetyön piiriin on hakeuduttu joko heti parisuhteen alkuvaiheessa tai avioliitossa koetun parisuhdekriisin pakottamana. Työn kautta koettu vertaistuki toimii yhteisöllisyyden kokemuksena. Parisuhdekoulutuksessa saatu tieto ja ymmärrys itseä, parisuhdetta ja kriisiä kohtaan auttaa työskentelemään kriisin ratkaisemiseksi ja

parisuhteen hyväksi. Lapsiperheen vanhemmille parisuhdekoulutus antaa keskinäistä aikaa. (Turunen 2008, 2.)

Yksi hyvä tapa paneutua parisuhteen hoitamiseen on osallistua Pariviestinnän kurssille. Kurssilla opetellaan ja harjoitellaan mm. itsensä ilmaisemista, aktiivista kuuntelemista, keskustelemista ja ongelmien ratkaisua. Yleensä kurssi kestää neljä iltaa tai yhden viikonlopun. (Resurssi i.a.) Kurseja järjestetään mm. eri seurakunnissa. Kivekäs (2003) on löytänyt neljän tyyppisiä pariviestinnän kurssille osallistujia:

- avunhakijat
- tuen etsijät
- tyytymättömät
- parisuhteen hoitajat.

Avunhakijoiden elämässä on pinnalla syvä traumaattinen kriisi. Kriisi on kesken ja vaikuttaa jollain tavalla parin elämään. Osalla avunhakijoiksi luokitelluista on mielenterveydellisiä ongelmia. Avunhakijoilla on vahva muutoshalu ja ulkopuolelta tarjottu Pariviestinnän kurssi nähdäänkin vaimojen puolelta osana avunhakemisketjua. Puolisoiden käsitykset parisuhteestaan eroavat toisistaan suuresti. (Kivekäs 2003, 62–64.)

Tuen etsijöiksi luokitelluilla on takanaan parisuhdetta koetellut kriisi, joko kehityskriisi tai traumaattinen kriisi. He ovat saaneet ulkopuolista apua. He kokevat päässeensä yli kriisistään, mutta se on kuitenkin jollain tavoin horjuttanut parisuhdetta. Kriisi on siis käynnistänyt tarpeen hoitaa parisuhdetta. Viestintätaidoissa koetaan olevan kehittämistä. Tuen etsijät ovat lähteneet itse aktiivisesti liikkeelle. Niillä, joiden kriisistä on kulunut useampi vuosi, tuen etsiminen on jäänyt pysyväksi. Jotkut ovat kouluttautuneet parisuhdekurssien ohjaajiksi. (Kivekäs 2003, 64–65.)

Tyytymättömiksi luokitellut osallistujat ovat kokeneet joko kehityskriisin tai traumaattisen kriisin. Nykyisen kriisin takana on toinen kriisi. Kasvava tyytymättömyys kohdistuu puolison kykyyn käsitellä kriisiä ja puhua tunteistaan. Tyytymätön on ollut

aloitteellinen Pariviestinnän kurssille hakeutumisessa. Hänen mielestään puoliso tarvitsee kurssia ja hän toivoo puolison muuttuvan. (Kivekäs 2003, 57, 65.)

Parisuhteen hoitajilla ei ole takanaan merkittäviä parisuhteeseen vaikuttavia kriisejä. Avioliitto on alkuvaiheessa, puoliset ovat onnellisia ja tyytyväisiä. Heidän periaatteenaan on hoitaa parisuhdetta. Pariviestinnän kurssia on suositeltu joltain ulkopuoliselta taholta. Parisuhteen hoitajien käsitys parisuhteestaan on yhdenmukainen. (Kivekäs 2003, 65–66.)

4.4 Vapaaehtoisena parisuhdetyössä

Lukuun ottamatta Perheasiain neuvottelukeskuksia, kristillistä parisuhdetyötä tehdään kirkoissa tai järjestöissä pääosin vapaaehtoistyönä, näin myös Vapaakirkossa. Kansan Raamattuseuran avioparityössä toimii noin 40 vapaaehtoista paria (Juntumaa 2008, 15). Muita vapaaehtoistoimijoita ovat muun muassa Kataja ry., Helluntaiseurakunnat, Mennään eteenpäin -liike ja Helsingin NMKY. Vapaaehtoinen parisuhdetyö on luonteeltaan ongelmia ennalta ehkäisevää.

Jokainen toimija kouluttaa vapaaehtoisiaan eri tavoin. Kataja ry:n Rikasta minua -kurssin ohjaajaksi haluavien täytyy ensin osallistua itse samalle kurssille ja jollekin toiselle parisuhdekurssille. Näiden jälkeen voi hakeutua ohjaajakurssille. (Kataja ry, 2007.) Kansan Raamattuseura järjestää vastuupareilleen jatkuvaa koulutusta joka tammikuu ja lokakuu (Anu Mattsson, henkilökohtainen tiedonanto 9.10.2009).

Vapaaehtoistyö on palkatonta, organisoitua toimintaa. Yksilö tekee sitä vapaasta tahdostaan. (Jattu 2005, 5.) Lehtinen (1997, 20) lisää määrittelyyn vielä sen, että vapaaehtoistyötä tehdään tavallisen ihmisen ehdoin ja taidoin. Osa järjestöistä maksaa vapaaehtoisilleen kulukorvauksia.

Vapaaehtoistoimintaan lähdetään usein siksi, että halutaan auttaa toisia. Muita syitä voivat olla halu oppia uusia asioita ja uuden oppiminen itsestä. Myös halu kuulua

ryhmään, tarve mielekkääseen tekemiseen ja halu vaikuttaa asioihin voivat olla tällaisia tekijöitä. (Hakkaraisen 2004, 21–22.) Yeung (1999) on nimennyt vapaaehtoisuudesta innostumisen orientaatiot tekemisen kaipuun orientaatioksi, auttamisen orientaatioksi, kokeilunhalun orientaatioksi ja ryhmän kaipuun orientaatioksi.

Särkelän (2001, 36, 38) mukaan vapaaehtoinen voi toimia vertaistukena samassa elämäntilanteessa oleville. Tärkeintä tällöin on oman selviytymiskokemuksen merkitys. Tilanteesta voi selvitä. Auttaja saa itse tukea toimiessaan vertaistukijana. Voi käydä niinkin, että avun saamista ja antamista ei edes havaita. Vertaisryhmässä ihminen saa tukea tavallisen arjen kysymyksiin, jotka koskettavat kaikkia. Elämäkokemus on vapaaehtoisen osaamisen ydin.

Kiinnostus vapaaehtoisena toimimiseen muotoutuu Hokkasen (2003, 264) mukaan henkilökohtaisista onnistumisen, elämän rikastumisen ja auttamisen kokemuksista. Samoin se muotoutuu yhdessä tekemisen tunteesta ryhmässä, ilosta ja samanhenkisten ihmisten olemassaolosta. Merkitykselliseen toimintaan osallistuminen koetaan tärkeäksi. Vertaisuus voi olla voimana auttamiselle. Vaikeasta elämäntilanteesta selvinnyt haluaa olla tukena vastaavassa tilanteessa olevalle.

Vapaaehtoista ennaltaehkäisevää parisuhdetyötä tarvitaan, jotta korjaavan avun tarve ei olisi niin suuri. Perinteisen parisuhdekriisejä ja -ongelmia korjaavan työn resurssit eivät enää riitä. Ongelmia ennalta ehkäisevät ryhmämuotoiset ohjelmat ovat osoittautuneet kansainvälisten kokemusten mukaan kustannustehokkaaksi ja järkeväksi toiminnaksi. Väestöliitossa kehitetään kuntien kanssa yhteistyössä parisuhdekriisien ja -ongelmien ennalta ehkäisyn malleja. (Malinen & Keimola 2007, 8-9.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon perheasiain johtaja Martti Eskon (Hurme 2007, 6) mukaan perheneuvonnan palvelut kautta maan ovat ruuhkautuneet. Vaikka perustettaisiin sata uutta perheneuvojan virkaa kirkon palveluihin, kaikki olisivat heti työllistettyjä. Eskon mielestä korjaava työ ei voi enää paljon lisääntyä. Sitä vastoin ennaltaehkäisevä työ perhevalmennuksessa isien ja äitien kanssa on tärkeää.

4.5 Virtaa välillämme -projektin vapaaehtoiset

Tutkimuksia avioliitto- ja parisuhdetyöstä on tehty enenevässä määrin, vaikka juuri Vapaakirkossa ei aikaisempaa tutkimusta aiheesta olekaan. Luterilaisen kirkko hallinnoi nuorille pareille suunnattua Virtaa välillämme -projektia. Siitä löytyy jo useampi pro gradu- tai opinnäytetyö. Kun miettii Vapaakirkon perheohjaajien koulutukseen hakeutumisen syitä, voi ensin tarkastella, mikä on saanut Virtaa välillemme -projektin ohjaajaparit liikkeelle ja mikä on isäntäparien vapaaehtoisuuden syy.

Virtaa välillemme -projektin ohjaajapareista on löytynyt kolme erilaista motivaatiotyyppiä. Ensimmäisen motivaatiotyypin omaaville avioliiton hoitaminen on valittu elämäntapa. Avioparityö tiedostetaan tärkeäksi, lasten hyvinvointiin halutaan vaikuttaa avioeroja ehkäisemällä ja kirkon avioparityötä arvostetaan ja halutaan tukea. Nämä henkilöt ovat jo aikaisemmin olleet innostuneita ja kiinnostuneita parisuhde- ja avioparityöstä. Toiseen motivaatiotyyppiin kuuluvat henkilöt, jotka kokevat saavansa antaessaan ja oppivansa opettaessaan. He haluavat parantaa omaa avioliittoaan ja harrastaa vapaaehtoista parisuhdetyötä yhdessä puolison kanssa. Kolmannen tyyppiset henkilöt pitävät juuri tällaista parisuhde- ja avioparityötä tarpeellisena. Toimijat kuuluvat uskonnollista vapaaehtoistyötä tekeviin, organisoijana on joko seurakunta tai muu uskonnollinen organisaatio. (Mezrar 2005, 64–65.) Tutkimuksen kohderyhmä on tämän tutkimuksen kohderyhmän kanssa samankaltainen.

Virtaa välillämme -suhdekurssien isäntäparit eroavat hieman ohjaajapareista, heidän vapaaehtoisuudessaan on avaintekijänä keskinäinen tuki: isäntäparit tukevat kursseille osallistuvia ja saavat itse tukea omalle parisuhteelleen. Myös parisuhteen arvostus ja uskonnolliset arvot näkyvät toiminnan päämäärinä ja syinä. Toiminta kirkon parisuhdetyössä voi syventää parin omien arvojen ja uskonnollisuuden alueilla kokemaa läheisyyttä entisestään. (Jattu 2005, 2.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen taustaa

Suomen Vapaakirkko on kouluttanut yhteensä 53 perheohjaajaparia vuosina 1991–2008. Tarkkaa tietoa siitä, kuinka perheohjaajat saamaansa koulutusta hyödyntävät, ei ole olemassa. Perheohjaajakoulutuksesta ei ole myöskään kerätty palautetta järjestelmällisesti. Välimatkat seurakuntien välillä ovat pitkät, seurakunnat ovat itsenäisiä ja toimintakulttuuri on joka paikallisseurakunnassa omanlainen. Vapaaehtoisen toiminnan määrä on riippuvainen myös itse kunkin henkilökohtaisista voimavaroista. On käynyt niin, että koulutuksen jälkeen yhteydenpito toisiin perheohjaajiin ja perhetyöryhmään sekä omasta toiminnasta tiedottaminen on jäänyt itse kunkin oman aktiivisuuden varaan. Verkostoituminen perheohjaajien kesken on ollut heikkoa.

Perhetyöryhmän jäsenenä halusin päivittää perheohjaajien kuulumisia. Lisäksi kolmannen perheohjaajakurssin valmistuttua vuonna 2008 perhetyöryhmä päätti vähän hengähtää perheohjaajakoulutuksen järjestämisen suhteen. Tämän tutkimuksen avulla tarjoutui tilaisuus tarkastella perheohjaajakoulutusta ja sen tuloksia.

Perhetyöryhmä antoi täyden tuen tutkimukselle kokouksessaan 24.8.2008 ja toimi työn ohjausryhmänä. Tutkimusluvan sain Suomen Vapaakirkon hallitukselta. Perheohjaajien virkistyspäivillä helmikuussa 2009 testattiin kyselylomake. Vuoden 2010 tammikuussa kommentoitiin alustavia tuloksia perheohjaajien koulutus- ja virkistysviikonlopussa.

5.2 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Suomen Vapaakirkon perheryhmien ohjaajakoulutukseen ja perheohjaajakoulutukseen osallistuneiden kokemuksia koulutuksesta. Tarkoitus oli saada tietoa koulutuksen ja perhetyössä toimimisen

merkityksestä ohjaajien omalle avioliitolle. Perheohjaajakoulutuksen antia selvittämällä ja puutteita kysymällä haluttiin tietoa koulutuksen kehittämiseen. Arvelin myös kyselyn ja sen saaman huomion perheohjaajakirjeissä ja Suomen Viikkolehdessä aktivoivan niitä perheohjaajia, jotka olivat jääneet sivuun ja rohkaisevan niitä, jotka olivat aktiivisesti mukana.

Tutkimuskysymykset olivat:

- Miksi ihmiset ovat hakeutuneet perheryhmien ohjaaja- tai perheohjaajakoulutukseen?
- Mitä perheryhmien ohjaaja- ja perheohjaajakoulutus on merkinnyt siihen osallistuneiden omalle avioliitolle?
- Mitä perhetyössä toimiminen merkitsee perheohjaajan omalle avioliitolle ja hänelle itselleen?
- Miten perheohjaajakoulutusta voisi kehittää?

5.3 Tutkimuskohde

Perheohjaajia on vuosina 1991–2008 koulutettu 53 paria eli 106 henkilöä. Jos kohderyhmäksi olisi valittu vain 2000-luvulla valmistuneet ohjaajat, vastaajajoukko olisi saattanut jäädä liian pieneksi kvantitatiivisen tutkimuksen kannalta. Otantaa ei tarvinnut käyttää perusjoukon pienuudesta johtuen. Kyseessä oli kokonaistutkimus (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 174). Tällöin oli mahdollista saada luotettavinta tietoa, mikäli kaikki vastaisivat (Alkula, Pöntinen & Ylöstalo 1994, 106).

Täydellistä listaa perheohjaajien yhteystiedoista ei ollut olemassa muun muassa siitä syystä, että osa ohjaajista ei kuulu Vapaakirkkoon. Perheohjaajakysely lähetettiin henkilökohtaisesti niille ohjaajille, joiden oma tai puolison sähköpostiosoite oli selvillä eli 94 henkilölle. Samaan aikaan kyselystä oli pieni uutinen Suomen Viikkolehdessä. Myös perheohjaajakirjeessä oli aiemmin kerrottu kyselyn olevan tulossa.

5.4 Tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu

Kvantitatiivisella tutkimuksella voidaan kuvata muun muassa sitä, minkälaisista osista tutkittava ilmiö koostuu, löytyykö osista riippuvaisuuksina ilmenevää systematiikkaa ja minkälaisia yhteyksiä osien välillä on (Alkula ym. 1994, 22). Jos tutkija haluaa saada selville, mitä tutkittavat ajattelevat, tuntevat, kokevat tai uskovat, hänen on syytä käyttää tutkimusmenetelmänään haastatteluja, kyselylomakkeita tai asenneskaaloja (Hirsjärvi ym. 2007, 180). Kyselylomake on syytä suunnitella huolellisesti. Lomakkeesta riippuu koko tutkimuksen onnistuminen. On kysyttävä sisällöllisesti oikeita kysymyksiä tilastollisesti oikealla tavalla. (Vehkalahti 2008).

Kyseessä oli survey-tutkimus, jolla kerättiin tietoa pääosin standardoidussa muodossa joukolta ihmisiä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 130). Tutkimukseni oli sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen eli triangulaatio (Hirsjärvi ym. 2007, 228). Keräsin aineistoni kyselylomakkeella, jonka kysymyksistä osa oli monivalinta- tai asteikkoihin perustuvia ja osa avoimia kysymyksiä. Näin tutkimuksen validius parani, koska vastaajat saattoivat lisätä omia vaihtoehtojaan, mikäli annetuista ei löytynyt sopivaa. Avoimissa kysymyksissä vastaajien ääni pääsi vapaammin esille. Kyselylomakkeen laadinnassa hyödynsin muiden tutkimusten haastattelukysymyksiä ja kyselylomakkeita.

Vastaajien mahdollinen tunnistaminen vastausten perusteella askarrutti. Itsekin perheohjaajana, perhetyöryhmän ja Vapaakirkon jäsenenä olisin voinut helposti tunnistaa vastaajat tai antaa vastaajan henkilöllisyyden ohjata analysointia. En katsonut myöskään olevani kyllin puolueeton henkilökohtaisiin haastatteluihin. Näistä syistä päädyin tekemään kyselyn Webropol-ohjelmiston avulla. Se tarkoitti kyselyyn vastaamista Internetissä. Tällöin henkilöllisyys oli helpompaa häivyttää. Sähköisen vastauksen etu on myös se, että se on käännettävissä suoraan tiedostoksi tutkijan käyttöön, ja näin työläs aineiston syöttötyö jää pois. Tämä estää myös lyöntivirheet. (Valli 2007, 111.) Oman kokemukseni perusteella sähköisesti tehtyihin kyselyihin vastaaminen on varsin vaivatonta.

Kyselylomaketta testattiin sekä kohderyhmän sisällä, että Kansan Raamattuseuran avioliittotyössä mukana olevalla ohjaajaparilla ennen varsinaisen kyselyn suorittamista. Testauksien tuloksena lomake lyheni ja selkeytyi. Mäkisen (2006, 93) mukaan kysely pitäisi aina testata kriittisillä ja skeptisillä vastaajilla. Mikäli testauksessa ilmenee epäkohtia, kyselyä voidaan vielä korjata. Vehkalahden (2008, 48) mukaan kyselyn tekijääkin saattaa vaivata väsähtäminen, jolloin lomakkeen kaikkia ongelmakohtia ei havaitse.

Kyselylomakkeen mukaan kirjoitin saatekirjeen. Vehkalahden (2008, 47–48) mukaan saatekirje on kyselytutkimuksen julkisivu. Paitsi että se kertoo vastaajalle tutkimuksen perustiedot, se myös hyvässä tapauksessa motivoi vastaamaan. Jos saatekirje on epämääräinen tai ylimalkainen, vastaaja ei ehkä kiinnostu hyvästään kyselylomakkeesta. Alkulan ym. (1994, 67) mukaan hyvin laaditulla saatekirjeellä voidaan myös vaikuttaa vastausten luotettavuuteen. Luotettavuus kärsii, jos vastauksia saadaan vain osalta tutkittavilta. Saatekirje on liitteenä 1.

Kysymyslomake alkoi taustakysymyksillä: sukupuoli, ikä ja siviilisääty. Perhetyön Internet-sivujen käyttöä ja perheohjaajakirjeen lukemista kysyttiin tiedoksi perhetyöryhmälle. Perheohjaajakoulutukseen lähtötilannetta kartoitettiin kysymällä avioliiton tuolloista kestoa, lasten lukumäärää ja mahdollista toista avioliittoa. Syitä koulutukseen hakeutumiseen kysyttiin seuraavaksi. Strukturoidut vastausvaihtoehdot oli muotoiltu käyttäen hyväksi muita tutkimustuloksia erilaisille parisuhdekursseille osallistumisen syistä.

Perheohjaajakoulutuksen merkittävyyttä omalle avioliitolle kysyttiin eri asioiden suhteen asteikolla 1-5. Omin sanoin voi vastata kysymykseen, mitä perheohjaajakoulutuksesta puuttui. Mikäli joku koulutuksen käynyt ei ollut toiminut perheohjaajana, hän voi kertoa syitä siihen seuraavassa strukturoidussa kysymyksessä. Perheohjaajana toimimisen syistä saattoi kertoa seuraavana.

Lopuksi kysyttiin mahdollisista tulevaisuuden suunnitelmista perheohjaajana toimimiseen. Avoimilla kysymyksillä haluttiin tietää, millaista tukea vastaaja kaipasi

toimintaansa ja mitä mieltä hän yleensäkin oli siitä, että Vapaakirkko kouluttaa perheohjaajia. Aivan viimeisenä saattoi antaa palautetta kyselystä. Yhteensä kysymyksiä oli 22. Kyselylomake on liitteenä 3.

Kysely lähetettiin jokaiselle 94 perheohjaajalle henkilökohtaisesti huhtikuussa vuonna 2009. Kaikille ei löytynyt omaa sähköpostiosoitetta. Jotta molemmat puoliset voivat vastata erikseen, lähetin joihinkin osoitteisiin kaksi kyselyä. Sain heti palautteita, joissa kerrottiin, että johonkin kysymykseen ei pystytty vastaamaan. Tarkistin kaavakkeen ja korjasin tekemäni virheen. Olisi kannattanut testata kyselykaavake itsekkin virtuaalisesti lähettämällä se vaikka omaan sähköpostiin, ennen kuin julkaisi sen. Toinen ongelma muodostui siitä, että ohjelma ei antanut vastata kuin yhden kerran samasta osoitteesta. Siispä tein kyselystä kopion ja lähetin sen niille 11 henkilölle uudestaan, joilla ei ollut omaa sähköpostiosoitetta. Vastaukset palautuivat Webropol-ohjelmistoon. Ohjelma yhdisti molempien kyselyiden vastaukset lopulliseksi aineistoksi.

Vastauksia tuli ensimmäisellä kerralla 38. Muistutuksen jälkeen sain vielä 17 vastausta, joten yhteensä vastauksia kertyi 55. Muistutussaatekirje on liitteenä 2. Vastaajien määrä on 59 % perusjoukosta. Kadoksi tuli 41 %. Katoa selittää ainakin se, että osalla mahdollisista vastaajista koulutuksesta on kulunut jo 18 vuotta. On varmasti vaikea muistaa sen aikaisia tapahtumia, elleivät ne sitten ole olleet erittäin merkittäviä. Yksi syy katoon voi olla perheohjaajien heikko verkostoituminen. Jos ei tunne kuuluvansa joukkoon, onko silloin motivaatiota vaikuttaa tulevaan koulutukseenkaan? Myös se, että vapaaehtoistyö on luonteeltaan elämäntilanteen mukaan vaihtelevaa, voi olla vastaajien määrää vähentävä tekijä. Ellei perhetyö ole vastaajalle tällä hetkellä ajankohtaista, ei vastaaminenkaan välttämättä kiinnosta. Vanhentunut sähköpostiosoite voi myös olla kadon syy, kysely ei ole edes saavuttanut vastaajaa. Lisähyöty tutkimuksesta olikin, että osa yhteystiedoista tuli samalla päivitettyä.

5.5 Aineiston analyysi

Käytin tutkimusaineiston tilastolliseen analysointiin Webropol- ja SPSS-ohjelmaa. Analysoin vastausten jakaantumisen eri vastausvaihtoehtoihin frekvenssijakaumina ja prosenttiosuuksina. Tarkastelin kerättyä aineistoa käyttäen taustamuuttujina sukupuolta, ikää ja kouluttautumisasajankohtaa. Tässä kaikessa minua auttoi lehtori Leena Eerola-Ockenström. Tulosten tarkastelu oli mielenkiintoista. Vastauksia oli kyllin tilastolliseen tutkimukseen.

Avoimet kysymykset käsittelin sisällönanalyysimenetelmällä. Siinä aineistoa pelkistetään niin, että siitä karsitaan tutkimukselle epäolennainen pois joko tiivistämällä tai pilkkomalla osiin. Tutkimustehtävä ohjaa olennaisten ilmauksien koodaamista. (Tuomi & Sarajarvi 2003, 111.) Luin siis avointen kysymysten vastauksia moneen kertaan ja etsin niistä avainkäsitteitä, joita ryhmittelin.

6 TULOKSET

Tulokset esitellään kyselylomakkeen mukaisessa järjestyksessä. Tulosten esittelyssä ei eritellä sitä, onko vastaaja osallistunut perheryhmien ohjaajakoulutukseen vai perheohjaajakoulutukseen. On käytetty termiä perheohjaajakoulutus. Mikäli ristiintaulukoitaessa sukupuolen, iän tai valmistumisajan suhteen on löytynyt merkittäviä eroja, ne esitellään.

6.1 Vastaajien taustatiedot

Kyselyyn vastasi 55 henkilöä. Vastaajista naisia oli 51 % ja miehiä 49 %. Vastaajista 76 % oli 41- 60-vuotiaita. Alle 40-vuotiaita vastaajia oli 16 % ja yli 60-vuotiaita 7 %. Yhtä vaille kaikki vastaajat olivat naimisissa. Yksi oli leski. Suurin osa (93 %) vastaajista (n = 54) oli ensimmäisessä avioliitossaan. Vastaajista (n=54) 44 % oli valmistunut perheohjaajaksi vuosina 1992–1997 ja 56 % vuosina 2003–2008.

Perhetyön internet-kotisivuilla vierailee 22 % vastaajista kerran kuukaudessa tai kahdessa, 53 % pari kertaa vuodessa ja 11 % ei koskaan. 15 % vastaajista ei ole tiennyt koko sivuista. Jokaisen perhetyöryhmän lähettämän perheohjaajakirjeen lukee 69 % vastaajista, useimmiten sen lukee 20 % vastaajista. 7 % vastaajista lukee perheohjaajakirjeen joskus, 4 % vastaajista ei ole saanut kirjettä. Mikäli Vapaakirkkoon kuulumaton perheohjaaja haluaa saada kirjeen, hänen tulee siitä erikseen ilmoittaa Vapaakirkon toimistoon. Kyselyssä ei tullut ilmi, mihin kirkkokuntaan vastaajat kuuluivat.

6.2 Elämäntilanne perheohjaajakoulutuksen alkaessa

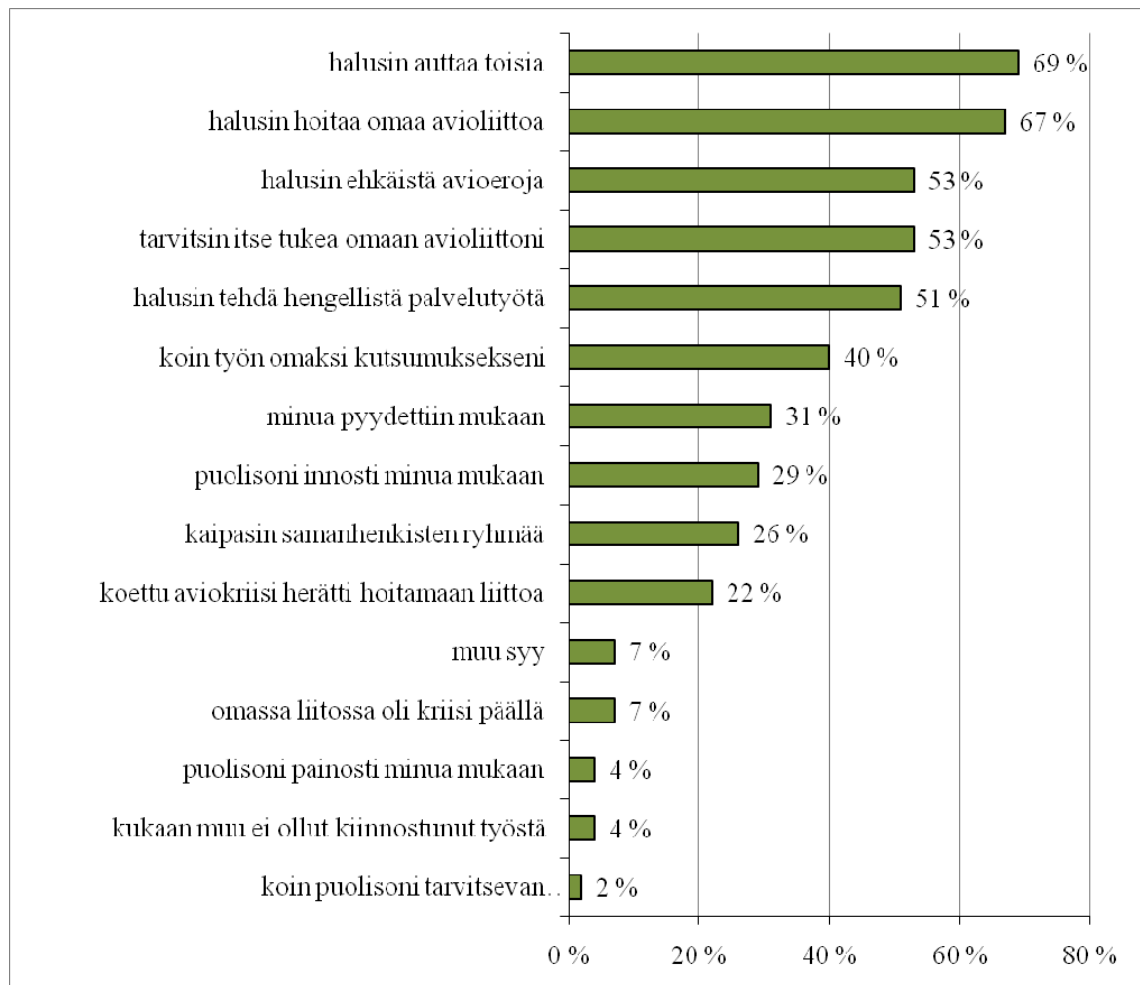
Vastaajien (n = 54) avioliiton kesto perheohjaajakoulutuksen alkaessa oli keskimäärin 15 vuotta. Vastausten tarkkuus vaihteli. Osa oli vastannut vuoden tarkkuudella, osa kahden (esim. 8-9 vuotta), osa vielä epämääräisemmin (esim. yli 20 vuotta). Tuloksissa on otettu huomioon ilmoitettu luku. Vastaajista 30 % oli ollut naimisissa 3-10 vuotta,

50 % 11–20 vuotta ja 20 % enemmän kuin 21 vuotta. Koulutukseen hakeutuneet parit olivat siis keskimäärin eläneet jo yhdessä monta kriisivaihetta, esim. ensimmäisen lapsen syntymän ja jonkin parisuhteen kehityskriisin. Vastaajista 93 % oli ollut ensimmäisessä avioliitossaan koulutuksen alkaessa. Avioliitot olivat siis kestäneet koulutuksen alusta kyselyn vastaushetkeen saakka. Aikaisemminhan samoin 93 % vastaajista ilmoitti olevansa ensimmäisessä avioliitossaan kyselyyn vastaushetkellä.

Vastaajilla (n = 54) keskimäärin oli lapsia ja monen ikäisiä. 9 % vastaajista ilmoitti, ettei heillä ollut koulutuksen alkaessa lapsia, 22 %:lla oli 0-2-vuotiaita lapsia, 32 %:lla oli 3-6-vuotiaita, 46 %:lla oli 7-12-vuotiaita ja 41 %:lla oli 13–18-vuotiaita lapsia. Yhden vastaajan mielestä olisi pitänyt kysyä myös täysi-ikäisten lasten olemassaoloa.

6.3 Perheohjaajakoulutukseen hakeutumisen syitä

Perheohjaajakoulutukseen hakeutumisen syitä kysyttiin monivalintakysymyksellä, josta vastaajat saivat valita kaikki itselleen sopivat vaihtoehdot. Halu auttaa toisia (69 %) ja halu hoitaa omaa avioliittoa (67 %) olivat suurimmat syyt perheohjaajakoulutukseen hakeutumiselle, kuten kuvioista 1 ilmenee. 53 % vastaajista oli valinnut vaihtoehdot ”halusin ehkäistä avioeroja” ja ”tarvitsin itse tukea omaan avioliittoni.” Hieman yli puolet (51 %) ilmoitti halun tehdä hengellistä palvelutyötä motivoineen hakeutumaan koulutukseen. 40 % vastaajista oli kokenut perhetyön omaksi kutsumukseksi. 31 % vastaajista oli pyydetty mukaan ja 29 % oli puoliso innostanut mukaan. 26 % vastaajista oli kaivannut samanhenkisten ryhmää.

KUVIO 1. Perheohjaajakoulutukseen hakeutumisen syyt (N=55). Vastaajat saivat valita kaikki itselleen sopivat vaihtoehdot.

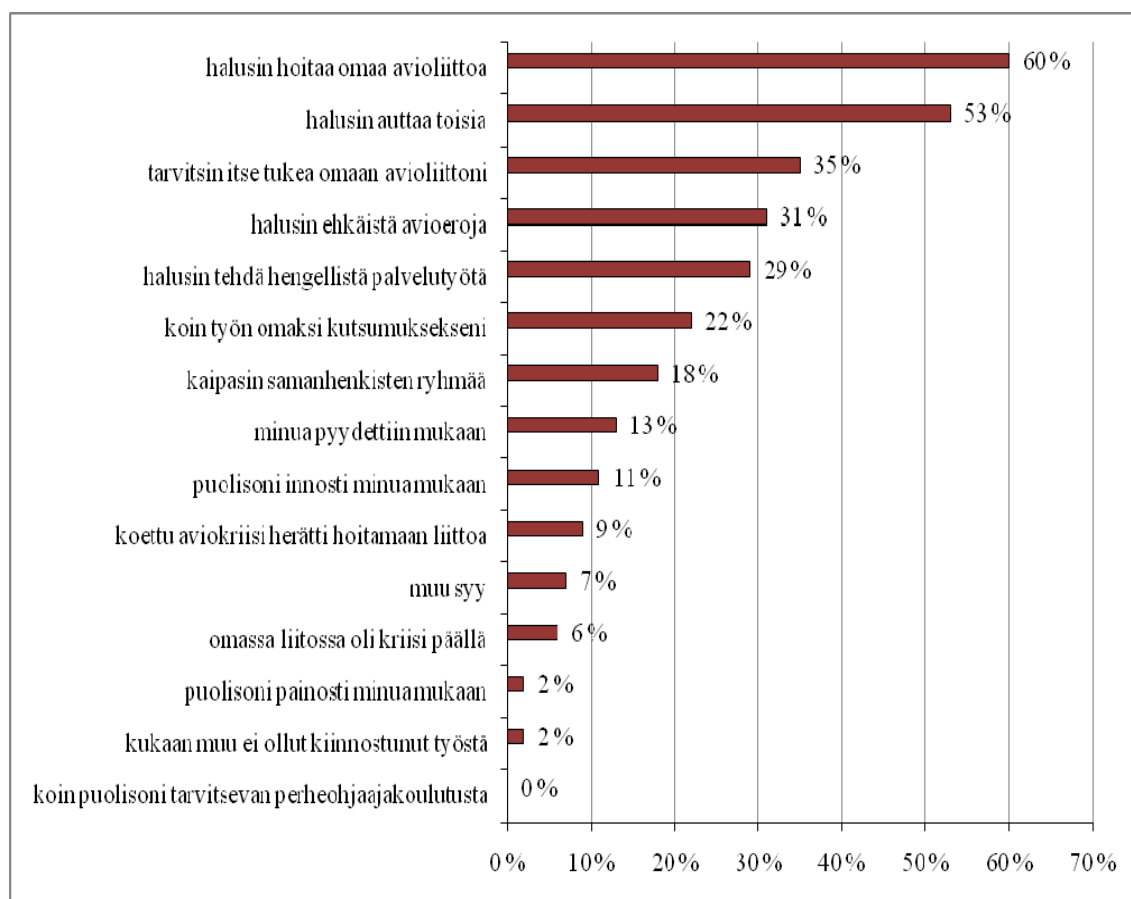
Muita syitä perheohjaajakoulutukseen hakeutumiselle kuin esitetyt vaihtoehdot olivat

- halu jakaa eteenpäin sitä hyvää mitä oli omassa avioliitossa kokenut
- ammattityössä koettu tarve tietoon ja taitoon
- esimiehen ohjaus koulutukseen
- mahdollisuus kaksin vietettyyn aikaan avioliittoasioiden ääressä.

Vertailtaessa tuloksia sukupuolen mukaan miehistä 75 % vastasi haluavansa hoitaa omaa avioliittoa ja haluavansa auttaa toisia, ja naisista 59 % vastasi samoin. Naisista 52 % koki työn kutsumukseksi ja miehistä 25 %. Naisilla (59 %) oli suurempi halu ehkäistä avioeroja kuin miehillä (39 %). Naisille (37 %) merkitsi myös enemmän se, että heitä oli pyydetty mukaan (miehistä 18 %). Miehet (57 %) halusivat tehdä palvelutyötä enemmän kuin naiset (41 %).

1990-luvulla kouluttautuneista 38 % oli lähtenyt mukaan puolison innostamana, 2000-luvun kurssilaisista 23 %. 2000-luvun oppilaista 57 % lähti koulutukseen, koska halusi ehkäistä avioeroja, 1990-luvun oppilaista 42 %. Yli 61-vuotiaista vastaajista 25 % hakeutui koulutukseen, koska halusi ehkäistä avioeroja. 41–60-vuotiaista vastaajista näin oli tehnyt 45 % ja 20–40-vuotiaista 78 %. Puolet vanhimmista vastaajista ilmoitti koetun aviokriisin herättäneen hoitamaan liittoa, 41–60-vuotiailla näin oli tapahtunut 24 %:lla ja 20–40-vuotiailla 11 %:lla.

Seuraavassa monivalintakysymyksessä perheohjaajakoulutukseen hakeutumisen syitä vielä tarkennettiin. Nyt vastaajat saivat valita vain kolme vaihtoehtoa. Halu hoitaa omaa avioliittoa (60 %) nousi tärkeimmäksi syyksi. Halu auttaa toisia oli lähes yhtä tärkeää (53 %). ”Muut syyt” olivat samoja kuin edellisessä kohdassa.

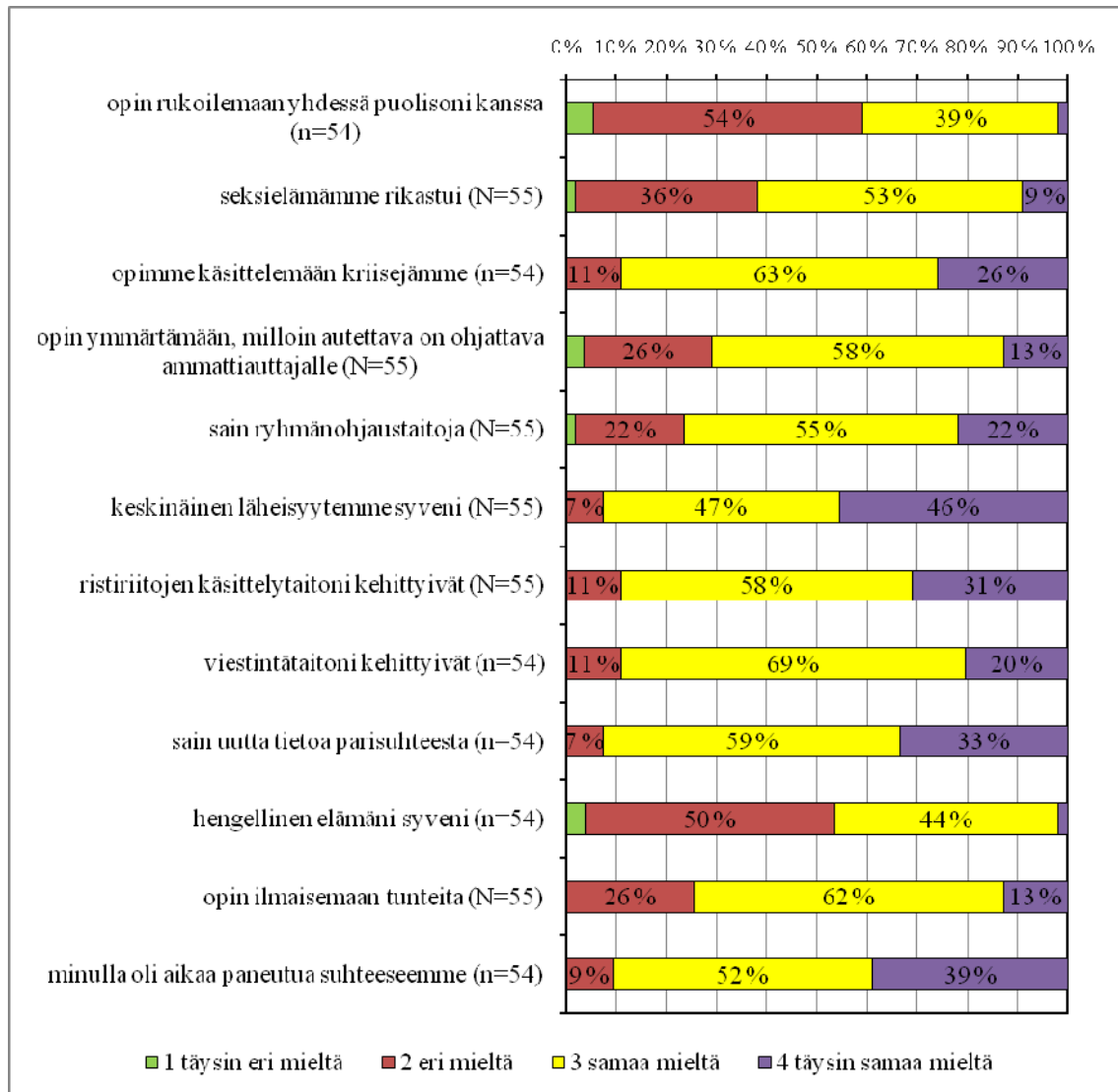
KUVIO 2. Perheohjaajakoulutukseen hakeutumisen syyt (N=55). Vastaajat ovat valinneet kolme tärkeintä syytä.

Naisista 31 % oli valinnut koulutukseen hakeutumisen syyksi sen, että koki perhetyön kutsumukseksi, miehistä näin oli valinnut 11 %. Naisia (23 %) motivoi se, että heitä oli pyydetty mukaan, miehistä vain 7 % oli valinnut tämän vaihtoehdon. Miehillä (36 %) halu tehdä hengellistä palvelutyötä on merkittävämpi syy perheohjaajakoulutukseen hakeutumiselle kuin naisille (19 %). Verrattaessa 1990-luvun kurssilaisia 2000-luvun oppilaisiin huomataan, että aikaisemmille ryhmille merkittävin syy koulutukselle oli halu hoitaa omaa avioliittoa (1990-luku 67 % ja 2000-luku 52 %). 2000-luvun oppilaat halusivat ehkäistä avioeroja (41 %) ja tarvitsivat myös itse tukea omaan avioliittoonsa (41 %). Vastaavat luvut 1990-luvun oppilailla ovat 21 % ja 25 %.

6.4 Perheohjaajakoulutuksen merkitys

Perheohjaajakoulutuksen merkitystä koulutukseen osallistuneille on kuvattu seuraavassa kuviossa 3. Perheohjaajat ovat kokeneet keskinäisen läheisyytensä puolison kanssa syvenneen ja uuden tiedon parisuhteesta lisääntyneen (93 % samaa tai täysin samaa mieltä). 91 %:lla vastaajista (N=55) on ollut aikaa paneutua suhteeseen. Kriisien ja ristiriitojen käsittelytaidot sekä viestintätaidot ovat kaikki kehittyneet 89 %:lla vastaajista. Sitä vastoin 60 % vastaajista ei koe oppineensa puolison kanssa rukoilemista eikä 54 % hengellisen elämänsä syventymistä koulutuksen aikana tai sen seurauksena. Suuremmalle osalle miehistä (97 %) kuin naisista (85 %) näytti olevan merkityksellistä mahdollisuus ajan antamiseen suhteelle ($p < 0,05$).

Naisista 70 % ja miehistä 82 % koki oppineensa ymmärtämään milloin autettava on ohjattava ammattiauttajalle. Naisista 62 % ja miehistä 47 % ei kokenut hengellisen elämänsä syventyneen. Miehistä 96 % koki koulutuksen tarjonnan aikaa paneutua suhteeseen kun taas naisista näin koki 85 %. Verrattaessa eri vuosikymmenten koulutusryhmiä huomataan, että 1990-luvun ryhmät saivat enemmän ryhmänohjaustaitoja (83 %) kuin 2000-luvun ryhmät (70 %). Samoin aikaisemmista kurssilaisista 83 % koki oppineensa ilmaisemaan tunteita, myöhemmistä 67 %. Hengellisen elämänsä syventyneen koki 2000-luvun oppilaista 57 % ja aikaisemmista vain 30 %. 2000-luvun kurssilaiset myös kokivat oppineensa enemmän siitä, milloin autettava on ohjattava ammattiauttajalle (83 % ja 54 %).

KUVIO 3. Mitä perheohjaajakoulutuksen aikana tai sen seurauksena on tapahtunut perheohjaajien omassa elämässä.

Mikäli edellisen kysymyksen vaihtoehdoista puuttui jokin koulutuksessa koettu merkittävä asia, siitä saattoi kirjoittaa erikseen. Vastauksia oli kirjattu yhteensä 13.

Vastaajat olivat kokeneet

- vertaistuen positiivisesti merkittäväksi koulutusryhmässä (kolme mainintaa)
- kutsumuksensa avioliittotyöhön vahvistuneen (kaksi mainintaa).

Yhdet maininnat oli seuraavista merkittäväksi koetuista seikoista:

- oman avioliiton eheytyminen
- koulutusryhmän isäntäparin tuki
- tiedon lisääntyminen nimenomaan Vapaakirkon perhetyöstä

- rohkaistuminen puhumaan vaikeistakin asioista
- ongelmien jäsentämisen oppiminen
- aikapulan ja turhautumisen kokeminen koulutuksen aiheuttaman lisätyön vuoksi
- koulutus oli käynnistänyt kriisin.

Yksi vastaaja kertoi tehneensä puolisonsa kanssa jo aikaisemmin paljon työtä suhteen eteen:

Näin ollen koulutus ikään kuin vahvisti aikaisemmin opittuja asioita. Asiat sinällänsä eivät tulleet uutena eteen.

Toinen taas oli hyötynyt koulutuksesta monin tavoin.

Jokainen koulutustapahtuma tai tilaisuus, jossa olemme olleet mukana, on puhutellut omaa parisuhdetta sen hetkisten tilanteiden ja omien tarpeiden mukaan.

6.5 Perheohjaajakoulutuksen kehittämistarpeet

Perheohjaajakoulutukseen liittyviä puutteita oli kirjannut 16 vastaajaa. Yksi vastaaja kaipasi koulutuksen järjestelyihin suunnitelmallisuutta ja johtajuutta. Samoin yksi toi esille tiedottamisen merkityksen. Kolme vastaajaa koki tarvitsevänsä lisää ryhmänohjaustaitojen harjoittelua.

Ryhmänohjaustaitojen opettelua, kurssilaiset voisivat pienryhmissä harjoitella. Tällaisia jaksoja voisi järjestää koulutuksen aikana 1-2 viikonloppuna.

Kolme vastaajaa jäi kaipaamaan kriisiparin kohtaamistaitoja.

Miten auttaa niitä perheitä, joissa on syviä ja vaikeita kriisejä: uskottomuus, perheväkivalta jne.

Kaksi vastaajaa kaipasi koulutuksen painopisteen siirtymistä oman parisuhteen hoitamisesta ohjaustaitoihin.

Toki olennainen asia omata hyvä "itsetuntemus" myös oman parisuhteen tilasta ja sen hoitamisesta, millä on merkitystä kun pyrkii ymmärtämään pareja jotka ovat perheohjaajan roolissa toimiessamme auttamisemme kohteina. Siis tämän perheohjaajan tehtäväkuvan selkeämpää jäsentymistä, toiminnan rajoja, menetelmiä, identiteettiä jne. jain kaipaamaan.

Konkreettisesti tämän suhteen puuttui näkökulmat käytännön ohjaamiseen, opettamiseen, avioliitto-ohjauksen session toteuttamisesta, mitä tehdään kriisitilanteissa ohjattavan perheen kanssa, miten järjestetään käytännöllisesti perheleirejä, jne.

Yksittäisiä kehittämissuhteita olivat elämäntarvetoiminta, ohjaajien oman elämäntarvetoiminnan kuuleminen, viestintätaitojen enempi harjoittelu ja materiaalien saanti perhetyöhön. Esiintymistä ryhmän edessä olisi pitänyt harjoitella. Ennen koulutusta olisi ollut hyvä keskustella työnohjaajan kanssa tulevasta prosessista ja haasteista. Selkeämmin olisi voinut käydä läpi missä vaiheessa autettava on ohjattava ammattiavun piiriin. Omiakin kriisejä olisi pitänyt käsitellä.

Yksi vastaaja ei kokenut saaneensa koulutuksesta mitään uutta. Hän olisi kaivannut ammatti-ihmisten mukanaoloa ja syvemmältä luotaavaa opetusta. Samoin yksi vastaaja jäi kaipaamaan koulutukseen syvempää psykologista otetta ja koulutuksen päivittämistä. Yksi vastaaja koki vaikeaksi sanoa mitään näin pitkän ajan päästä. Hän olisi kaivannut yhteyttä koulutuksen jälkeenkin. Hengellisyys perheohjaajakoulutuksessa jäi kahden vastaajan mielestä vähäiseksi.

Mielestäni Jumalan Pyhän Hengen työn merkitys ihmisen kokonaisvaltaisessa auttamisessa jäi vähäiselle huomiolle.

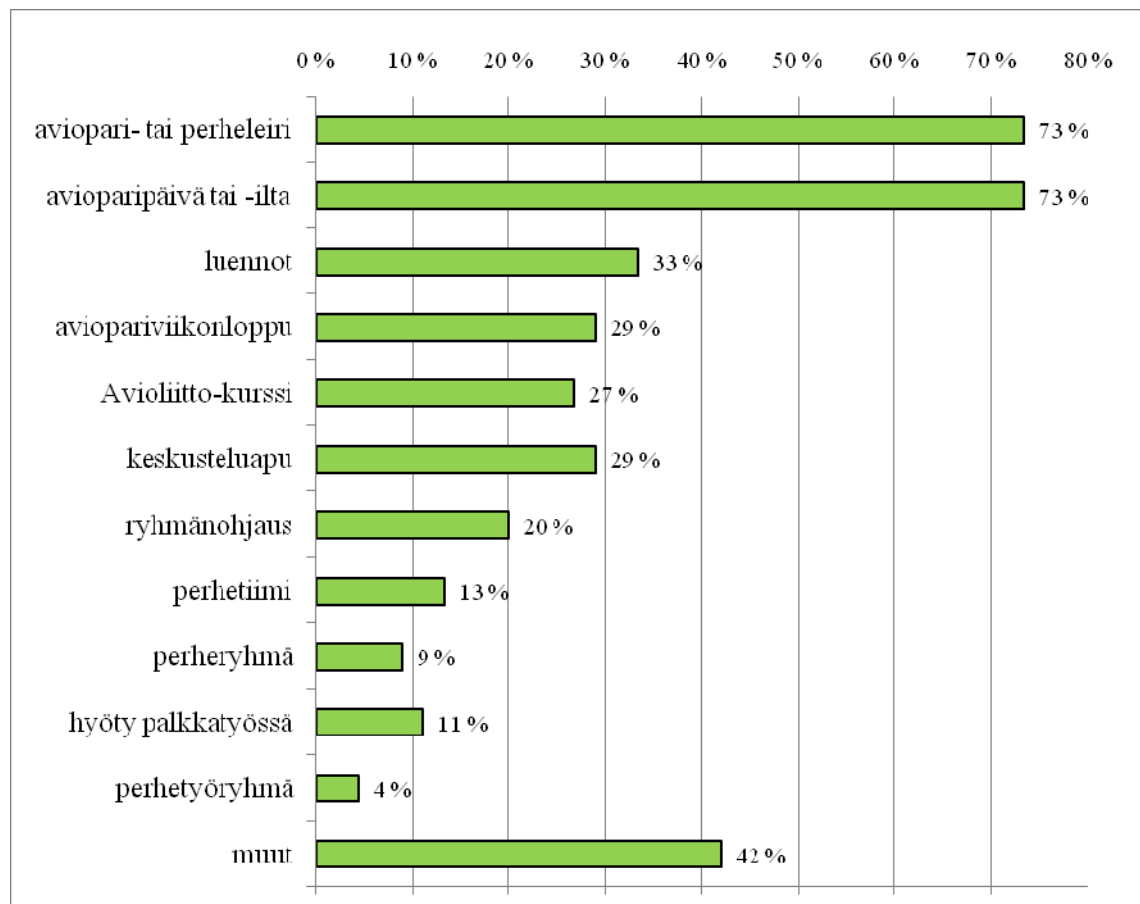
Mielestäni meidän kurssimme ei ollut kovin rukoileva kurssi. Pidän rukousta erittäin tärkeänä osana avioliittotyötä, vaikka en todellakaan mielestäni ole ylihengellistävää kristittyä.

6.6 Toiminta perhetyössä

Kuusi koulutuksen käyntyä vastaajaa ei ollut toiminut perheohjaajana kertaakaan valmistumisen jälkeen. Heistä neljä kertoi syyksi ajanpuutteen. Seuraavia vaihtoehtoja oli valittu kaikkia kaksi: en ole jaksanut, motivaatio on ollut kadoksissa, olen kokenut itseni riittämättömäksi ja elämäntilanteeni muuttui. Lisäksi yhdet maininnat olivat seurakunnan tuen puutteesta, siitä, että kukaan ei ole pyytänyt, koulutuksen riittämättömyydestä ja oman ammatin rajoituksista.

Kuviosta 4 ilmenee, minkälaista perhetyötä vastaajat olivat tehneet. Vastaajat (n= 45) luettelivat monipuolisesti tekemänsä perhetyön eri muotoja. Useimmin mainittiin

avioliittoleiri tai perheleiri (73 %). Avioliittoleirin ohjaamiseen sisältyy jo itsessään monenlaisia tehtäviä kuten luennointia, ryhmän ohjaamista, sielunhoitoa ja keskusteluapua. Vastaajista 73 % oli järjestänyt joko avioparipäivän, -iltapäivän tai -illan. Avioliitto-kurssi on laskettu erikseen, koska sen järjestäminen vaatii oman koulutuksen ja rekisteröitymisen.

KUVIO 4. Vastaajat (n = 45) ovat tehneet perhetyötä monipuolisesti. Myös muusta kuin Vapaakirkon piirissä tehdystä perhetyöstä sai kertoa.

Luokkaan ”muut” on kerätty maininnat erilaisista koulutuksista, joko itselle tai muille ja Aviopari - Alfan, Avioon aikovien -kurssin tai avioparivaelluksen järjestäminen. Yksi vastaaja kertoi aktivoineensa perhetyön käynnistämistä omassa seurakunnassaan.

Eri perhetyön muodoista vastaajien kohdalla oli yhdestä kahdeksaan merkintää. Keskiarvo merkintöjen määrällä/vastaaja oli 3,6. Yhteensä eri mainintoja oli 164, joista suurin osa monikkomuodossa joko niin, että toiminta oli monikossa (esim.

”perheleirejä”) tai kertojia oli kaksi (”olemme yhdessä puolisoni kanssa...”). Kukin vastaus on kuitenkin tuloksissa huomioitu vain yksikkömuotoisena.

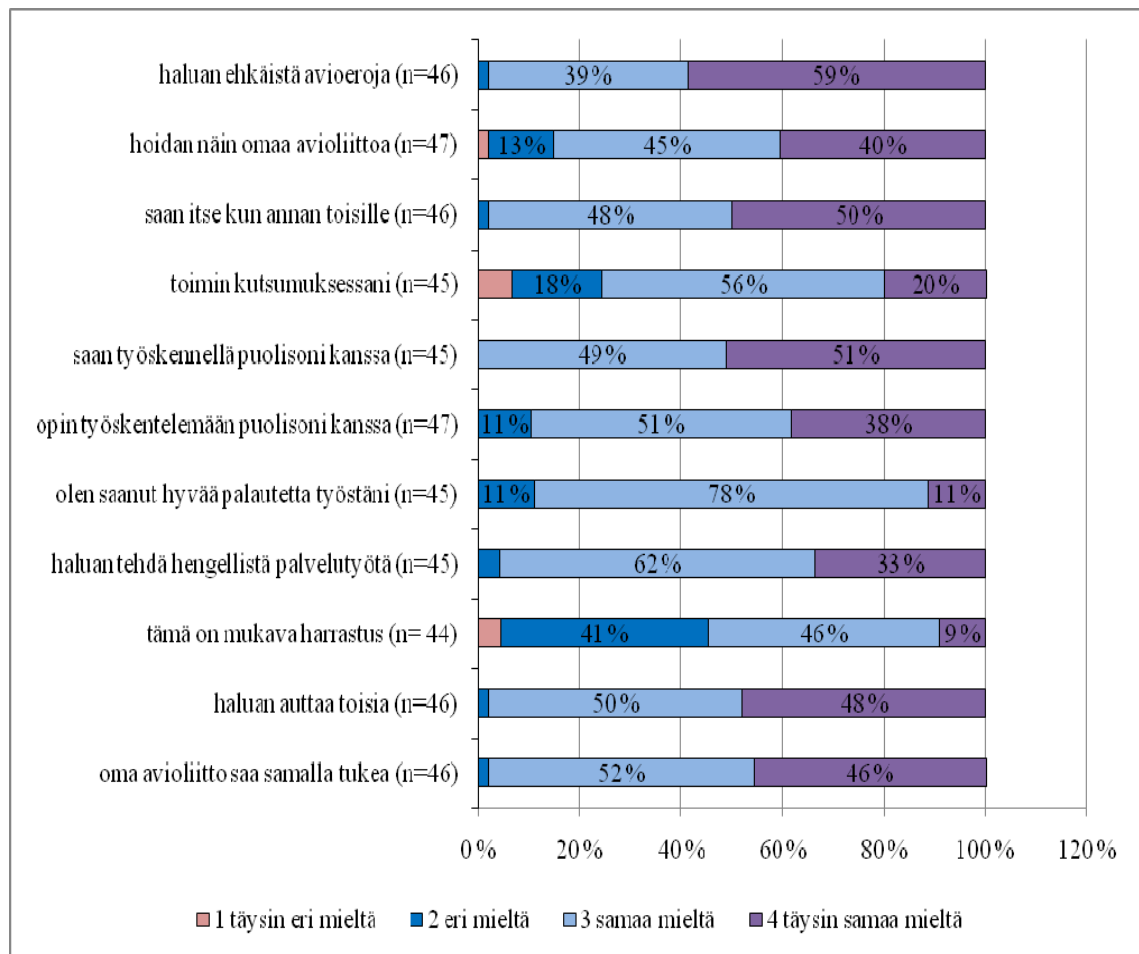
Olemme pitäneet joitakin avioparitapahtumia/viikonloppuja seurakunnassa. Toimineet järjestäjinä ja kutsuneet muita pitämään opetusta. Rohkaisseet aviopareja avioliittoleireille. Henkilökohtaista apua ja keskustelua kriisissä olevien avioparien kanssa. Opetusta avioliitosta seurakunnan tilaisuuksissa.

Vastaajat kertoivat toimineensa eri yhteisöissä. Paitsi omassa kotiseurakunnassaan, vastaajat olivat toimineet toisissa Vapaaseurakunnissa ja muissa seurakunnissa. Vastauksissa mainittiin myös muita kristillistä avioparityötä tekeviä yhdistyksiä kuten Kataja ry, Helsingin Nuorten Miesten Kristillinen yhdistys (HNMKY), Parisuhteen Palikat -projekti ja Mennään Eteenpäin -yhdistys (ME).

6.7 Perheohjaajana toimimisesta on hyötyä

Perheohjaajana toimimisen syitä kysyttiin väittämällä, joihin valittiin mielipide asteikolla 1-4. Vastaajat olivat täysin samaa tai samaa mieltä melkein kaikista esitetyistä väittämistä. Ainoastaan kutsumuksessa toimimisen (24 % täysin eri mieltä tai eri mieltä) ja mukavan harrastuksen (45 % täysin eri mieltä tai eri mieltä) kohdalla mielipiteet jakautuivat. Naiset näyttivät olevan hieman varmempia kuin miehet halustaan auttaa toisia (naisista 61 % täysin samaa mieltä ja 35 % samaa mieltä, miehistä 35 % täysin samaa mieltä ja 65 % samaa mieltä). Tähän kysymykseen yksi vastaaja oli toivonut vaihtoehtoa ”muuta, mitä.”

Naisista useampi (62 %) on samaa mieltä siitä, että perhetyö on mukava harrastus (miehistä 48 %). Samoin melkein kaikki naiset (96 %) hoitavat omaa avioliittoa mm. toimimalla perhetyössä, kun taas miehistä näin ilmoittaa tekevänsä 77 %. Koulutusryhmien välillä eroja näkyy siten, että 1990-luvun oppilaat pitävät perhetyötä useammin mukavana harrastuksena (56 %) kuin 2000-luvun oppilaat (39 %). 2000-luvun oppilaille on taas merkinnyt enemmän se, että he ovat saaneet hyvää palautetta työstään (96 %), kuin 1990-luvun oppilaille (83 %).

KUVIO 5. Syitä perheohjaajana toimimiseen.

6.8 Perhetyö ja ohjaajien tuen tarve tulevaisuudessa

Tulevaisuus perhetyössä näyttää vastaajilla varsin toiminnalliselta. Vain 6 % vastaajista ei aio toimia tulevaisuudessa perheohjaajana. Vastaajista 33 % aikoo ehkä toimia perhetyössä ja 62 % aikoo toimia tulevaisuudessa perheohjaajana.

Niistä, jotka aikovat toimia tulevaisuudessa perheohjaajina, yhdeksän aikoo jatkaa samoin kuin ennenkin, mainitsematta millä lailla. Viisi kertoo olevansa mukana Avioliitto-kursseilla. Yksi mainitsee HNMKY:n toiminnan, toinen erilaiset projektit. Kaksi aikoo olla mukana leirityössä, kaksi luennoimassa. Kolme mainitsee ryhmänohjauksen ja kolme henkilökohtaiset keskustelut. Avoimuus eri toimintatavoille tulee kahdessa vastauksessa esille, kuten myös ajankäytön rajoitukset.

Aina kun on tarvetta kotiryhmässämme tai parien tai esim. vaimon tai miehen ottaessa yhteyttä. Teemme työtä mahdollisimman luonnollisesti ja rukoillen.

Voisin tehdä enemmänkin avioparityötä, mutta aikaa ei aina ole niin paljon kuin toivoisi.

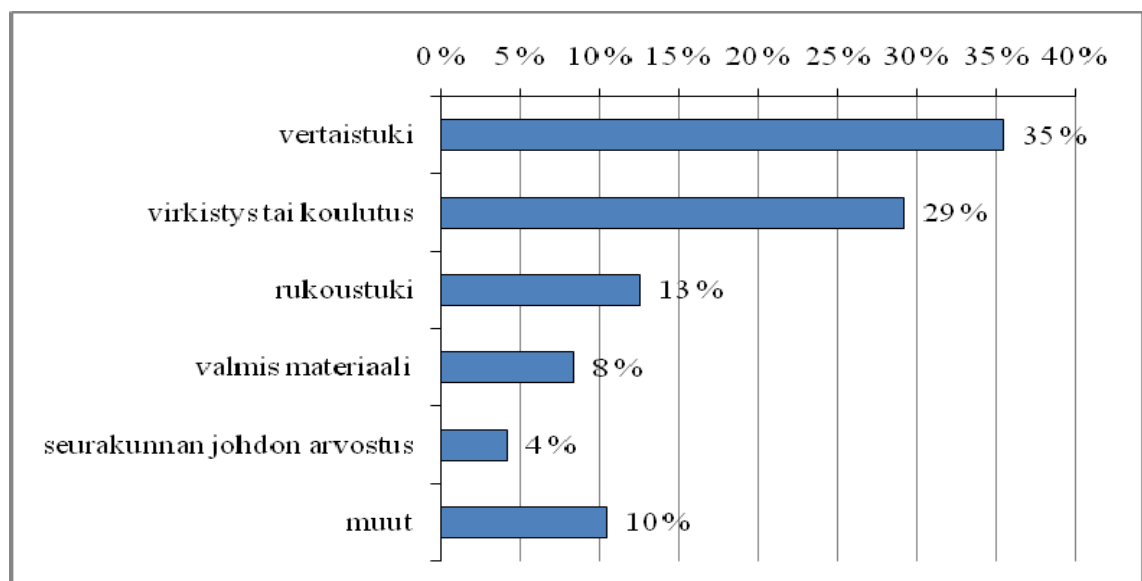
Kaksi vastaajaa korostaa toimivansa pääsääntöisesti oman seurakunnan alueella. Yksi rohkaisee pastorina muita ja yksi toimii työntekijäperheitten yhteyshenkilönä.

Kaikki perheohjaajat eivät kaivanneet tukea perheohjaajana toimimiseen. Yksi vastasi suoraan, ettei tarvitse tukea, ja toinenkin pohti asiaa.

En osaa sanoa. Aktiivisen työskentelyn jakso kesti noin 10 vuotta, ja se oli antoisaa aikaa. Silloin en osannut kaivata tukea, koska puolison kanssa työskenteleminen antoi jo sinänsä tukea. Sen lisäksi asioita voitiin jakaa toisten vetäjien kanssa.

36 vastaajaa koki tarvitsevänsä tukea perheohjaajana toimimiseen. Kuviosta 6 ilmenee vastaajien (n = 36) tukitarpeet perhetyössä. Luokkaan ”muut” on kerätty yksittäiset tukitoiveet:

- Suomen Vapaakirkolta määrärahaa perhetyöhön
- työtoverit
- käytännön apu kotona
- rohkaisu
- parempi organisointi

KUVIO 6. Millaista tukea perheohjaajat kokevat tarvitsevänsä perhetyössä toimimiseen.

6.9 Vapaakirkko perheohjaajien kouluttajana

Vastaajat (n=50) kannattivat sitä, että Suomen Vapaakirkko järjestää perheohjaajakoulutusta. Vastaajista 56 % oli kirjoittanut vastaukseksi yhdestä kolmeen sanaa, kuten "upeaa", "hyvä juttu" tai "hyvä asia ehdottomasti." Lopuilla 44 %:lla vastaukset olivat pidemmät. Koulutuksen järjestämistä puolustettiin mm. perheiden hyvinvoinnin edistämisen tarpeella.

Todella hieno asia, koska perheiden pahoinvointi on lisääntymässä koko ajan. Kaikki tuki perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi, tuli se sitten millaisen tahon kautta tahansa, on tervetullutta. Mielestäni perheohjaajien tarve ns. kolmannen sektorin (mihin vapaakirkkokin kuuluu) tuottajana tulee vain lisääntymään kun sitä peilaa esim. julkisten/ns.ammattillisten palvelujen saatavuuteen, mikä vaikeutuu koko ajan.

Koulutusta pidettiin osoituksena siitä, että perheisiin halutaan panostaa ja Vapaakirkon koulutuksella uskottiin olevan paikkansa suomalaisessa perhetyössä. Kouluttamalla saadaan lisää työntekijöitä. Pari saa koulutuksesta aivan kuin ajokortin perhetyöhön. Yksi vastaaja ei tiennyt, minkälaista koulutus on tänä päivänä. Kuitenkin hänen mielestään se ei ole pahasta, vaikka tukisi vain omaakin parisuhdetta. Oman kirkon antamaan koulutukseen oli luontevaa osallistua.

Mielestäni mahdollisuus saada koulutusta oman kirkon piirissä on merkittävä - olisi voinut olla aikamoinen kynnys hakeutua jonnekin muualle toisentyypiseen koulutukseen, ehkä. Koulutus on vastannut hyvin tarpeisiin. Mielestäni on tärkeää antaa mahdollisuus. Vapaakirkon perhe- ja avioliittotyö tavoittaa muitakin kuin "vapaakirkollisia".

Seuraavista asioista oli vastauksissa yhdet maininnat: Kirkkokunnan johdon suurempaa panostusta toivottiin. Perheohjaajien hyödyntämistä monipuolisemmin kaivattiin. Perheohjaajien tulisi itsekin pitää työtä rohkeammin esillä. Koulutusta tulisi kehittää ja huolehtia, ettei perheohjaaja jää sivuun koulutuksen jälkeen. Yhden vastaajan mielestä pitäisi puhua vapaaehtoisista parisuhdeohjaajista. Toisen mielestä on muistettava perheohjaajana toimimisen rajoitukset siinä mielessä, että toiminta ei ole ammatillista.

6.10 Palautetta kyselystä

Lopuksi vastaajat (n=21) antoivat myönteistä ja rohkaisevaa palautetta kyselystä. Kysely oli heidän mielestään tarpeellinen perhetyön kehittämiseksi ja keskustelun herättämiseksi. Lisäksi muutama vastaaja kommentoi kysymyksiä:

Ihan hyvä. Toisaalta koulutuksesta on sen verran aikaa, ettei muista kaikkea... eikä ainakaan kaikkia tuntemuksia. Ikähaarukka oli liian laaja. Sellaisesta ei saa käsitystä vastaajien tilanteesta. Kuulun haarukkaan 41–60, ja olen 42. Ajatukset ja elämäntilanne aivan toinen kuin esim. 55 -vuotiaalla.

Kohdassa 18 ei ollut tilaa sepustuksille...

Kysymyksessä n:o 10 kysytään lapsista. Siinä voisi selventävänä kohtana olla esim. lapset yli 18 v., taikka esim. lapset aikuisia. Nyt vastaukseksi tulee ei lapsia ja se saattaa antaa väärän kuvan taustatietoihin.

Vastaukset kysymyksiin eivät ehkä anna täysin oikeaa kuvaa, kun on tehnyt omassa suhteessa paljon työtä ennen perheohjaajakurssille menoa. Mikäli emme olisi olleet sillä tavalla tietoisia eri alueista, olisimme ehkä kokeneet koulutuksen paljon syvemmin kohdallamme. Koulutus oli joka tapauksessa 10+.

7 TULOSTEN TARKASTELOA

7.1 Tutkimuskysymysten valossa

Kyselyyn vastattiin aktiivisesti. Kun ottaa huomioon sen, että osalla kohderyhmästä koulutuksesta oli kulunut jo 15 vuotta ja perheohjaajien verkostoituminen on heikkoa, oli 55 vastausta todella hyvä määrä. Vastaajat jakaantuivat melko tasaisesti kahdelle vuosikymmenelle perheohjaajaksi valmistumisen ajankohdan mukaan. Kuitenkin 2000-luvulla opiskelleet vastasivat ahkerammin, heitä oli 56 % vastaajista. Voi miettiä, oliko internet-kysely tutumpi ja näin helpompi vastausmuoto myöhemmin kouluttautuneille.

Kaikkien vastaajien on katsottava ohittaneen parisuhteen symbioosivaiheen koulutuksen alkaessa, kaikki olivat silloin olleet naimisissa enemmän kuin kaksi vuotta. Kysymykseen oli kyllä vastattu epämääräisesti. Joidenkin vastaajien kohdalla heräsi epäily siitä, oliko vastatessa ajateltu koulutukseen hakeutumisen ajankohtaa vai vastaamisaikaa.

Kysymys lasten lukumäärästä koulutuksen alkaessa oli epätarkka ja hieman turhakin. Alunperin ajattelin saavani vastauksen siihen, missä elämänvaiheessa koulutukseen hakeutunut pari on, mutta kysymys oli siihen tarkoitukseen huonosti muotoiltu.

Vastaajista kuusi ei ollut toiminut ja 49 oli toiminut ohjaajana. Vastaajat olivat siis aktiivista joukkoa ja monipuolisia toimijoita. Avoimessa kysymyksessä vastaajan oma näkemys ja tietoisuus tehtävästään tulivat esille siinä, kuinka monipuolisesti hän oli työtään kuvannut. Vastaajat ovat toiminnassa mukana myös tulevaisuudessa, vain kolme ei aio tehdä perhetyötä, 18 aikoo ehkä tehdä ja 34 aikoo tehdä perhetyötä.

Tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset, joskin osin niukat. Kyselyn perusteella perheohjaajakoulutus on antoisa, kehittämisehdotuksia tuli vain 16. Niistäkin osa oli epäselviä, kuten ”parempi organisointi” ilman mainintaa minkä parempi organisointi. Annetut vaihtoehdot ohjasivat varmasti vastaamista. Vaihtoehdot menivät joissain kysymyksissä päällekkäin. Valittavana saattoi olla vain vähän eri sävyiset vaihtoehdot.

Elämäntilanne vaikuttaa mahdollisuuksiin osallistua vapaaehtoiseen parisuhdetyöhön. Ehkä ohjaajilla on myös turhaa arkuutta. Rima ryhtyä parisuhdetyöhön saattaa olla liian korkealla koulutuksesta huolimatta. Tieto tasapainoisen parisuhteen kulmakivistä voikin muuttua mahdollisuudesta esteeksi, kun itse ei koe onnistuvansa niitä muodostamaan. Joskus tieto lisää tuskaa tässäkin seikassa.

Halu hoitaa omaa avioliittoa ja tuen tarve omassa avioliitossa motivoivat vahvasti hakeutumaan perheohjaajakoulutukseen. Koulutukseen on siis lähdetty omasta tarpeesta. Kahdeksalla vastaajalla oman avioliiton mennyt tai meneillään oleva kriisi vaikutti koulutukseen hakeutumiseen. Heidät voisi luokitella Kivekkään tapaan tuenetsijöiksi. Osa tuen etsijöistähän on myös kouluttautunut parisuhdetyöhön. (Kivekäs 2003, 64-65.)

Tuen tarve ja koetut kriisit eivät tee koulutukseen hakeutumista vähempiarvoiseksi, sillä voidakseen auttaa toisia on myös itse opittava ottamaan vastaan. Omia käsiteltyjä asioitaan voi kertoa rohkaisuksi muillekin. Eri asia on se, kuinka rasittavaksi koulutus muodostuu kriisissä olevalle parille. Yksi vastaaja kertoikin koulutuksen käynnistäneen kriisin. Tutkimuksen perusteella voisi ounastella, että koska Vapaakirkosta puuttuu Perheasiain keskuksen kaltainen ammatillista perheneuvontaa antava taho, niin osa avun tarvitsijoista hakeutuu suoraan ohjaajakoulutukseen. Joskin Perheasiain neuvottelukeskukseen voi hakeutua luterilaiseen kirkkoon kuulumatonkin pari.

Perheohjaajat haluavat ehkäistä avioeroja. Tässä kohden he ovat samanlaisia kuin Virtaa välillämme -projektin ensimmäisen motivaatiotyypin ohjaajaparit (Mezrar 2005, 64-65). Ilmi ei tule se, haluavatko vastaajat ehkäistä omia avioerojaan vai avioeroja yleensä. Halu ehkäistä avioeroja oli sitä suurempi, mitä nuorempia vastaajat olivat. Voikin olla niin, että nuoremmat ohjaajat ovat lähipiirissään kokeneet enemmän avioeroja kuin vanhemmat.

Yleiset vapaaehtoistyöhön ryhtymisen ja siinä toimimisen syyt näyttävät toteutuvan perheohjaajienkin kohdalla. Mukanaolo perhetyössä tukee ohjaajan omaa avioliittoa. Perheohjaajana toimimalla voi auttaa toisia ja saa itse samalla tukea. Lähes kaikki ohjaajat kertoivat saavansa itse kun antavat toisille. Tässä mielessä vastaajat voi rinnastaa Virtaa välillämme -projektin ohjaajapareihin, toiseen motivaatiotyyppiin

(Mezrar 2005, 64-65). Tässä toteutuu myös Jatun (2005) mainitsema keskinäinen tuki. Suuri osa vastaajista oli saanut hyvää palautetta työstään, kuten Hokkasen (2003, 264) mainitsema henkilökohtainen onnistuminen. Perheohjaajakoulutus on antanut valtaosalle vastaajista uutta tietoa parisuhteesta. Halu oppia uusia asioita oli Hakkaraisen (2004, 21) mukaan yksi syy vapaaehtoistoimintaan lähtemiselle.

Perheohjaajakoulutuksen kaikki sisällöt näyttävät olleen merkityksellisiä ja antoisia. Yli puolet koki seksielämänsä rikastuneen; Niemelän (1999) tutkimuksessa todettiin avioliittokoulutuksen parantavan seksuaalitarpeiden täyttymistä, ja Kontula (2009) taas totesi parisuhteen onnen ja tyytyväisyyden seksielämään kulkevan käsi kädessä. Heikoimmalle oli jäänyt koulutuksen hengellinen osuus: vain alle puolet vastaajista kertoi hengellisen elämänsä syventyneen ja oppineensa rukoilemaan puolisonsa kanssa. Hengellisyyttä kaivattiin lisää kahdessa avoimessakin vastauksessa. Voisi tietysti olettaa, että nämä asiat olivat hyvällä tolalla jo ennen koulutusta. Mitä sitten kertoo se, että 2000-luvun koulutusryhmät kokivat hengellisen elämänsä syventyneen useammin kuin 1990-luvun ryhmät. Olisiko elämä yleensäkin 2000-luvulla pinnallisempaa ja kiireisempää niin, että tällaisessa koulutuksessa mahdollisuus erottautua kotiasioista antaa mahdollisuuden hengellisenkin elämän hoitamiseen.

Perheohjaajakoulutus toi mahdollisuuden antaa aikaa suhteelle. Tämä oli miehille vielä merkityksellisempää kuin naisille. Sai keskittyä ihmissuhteista tärkeimpään ihan rauhassa vailla kotihuolia. Turunenhan (2008) mainitsi lapsiperheiden vanhempien irrottautumisen kotoa. Ehkä se, että kyseessä oli koulutus, oli enemmän ”luvallinen” syy olla kaksin kotoa pois ja järjestellä esim. lastenhoito, kuin jos kyseessä olisi ollut pelkkä lomamatka. Yleensä ajatellaan miesten olevan naisia vastahakoisempia osallistumaan avioliittokoulutukseen. Parisuhteessa herkempi puoliso, usein nainen, oireilee suhteen laadun mukaan. Tässä tutkimuksessa miehet näyttivät nauttivan naisia useammin yhteisestä ajasta.

Perheohjaajat kokevat ohjaajien keskinäisen vertaistuen merkityksen suureksi. Yeungin (1999) mainitsema ryhmän kaipuun orientaatio näkyi yhtenä syynä myös koulutukseen hakeutumiselle. Hokkasenkin (2003, 264) mukaan kiinnostus vapaaehtoistyöhön muotoutuu samanhenkisten ihmisten olemassaolosta. Kolme vastaajaa kertoi erikseen siitä, kuinka vertaistuki oli positiivisesti merkittävä koulutusryhmässä. Ilmeisesti itse

ohjaajana toimiessa kokemus vertaisuudesta ei ole kovin vahva esimerkiksi avioparikurssin osallistujien kanssa. Voisi myös olettaa, että vertaistukea kaipaavat ohjaajat ovat seurakuntiansa ainoita koulutuksen käyneitä. Vertaistuen tarpeesta kertoo sekin, että kolmasosa vastaajista kaipaa koulutusta ja virkistystä, jotta jaksaisi toimia edelleen perhetyössä. Tähän perhetyöryhmä onkin jo vastannut järjestämällä kerran vuodessa virkistys- ja koulutusviikonlopun ja Vapaakirkon kesäjuhlilla kahvitilaisuuden. Myöskin kaivatun rukousten järjestämiseksi perhetyöryhmä on perustanut sähköpostilistan.

Särkelän (2001, 36) mukaan vapaaehtoinen voi toimia vertaistukena samassa elämäntilanteessa olevalle. Mielestäni perheohjaaja ei voi toimia täysin vertaisena toimiessaan ohjaajana. On säilytettävä leirin tai ryhmän ohjaamisen vastuu ja huolehdittava kaikkien turvallisuudesta. On muistettava säilyttää ohjaajan roolinsa siten, ettei muutu itse autettavaksi. Tosin ryhmäohjaajana toimiessaan vertaisuus näkyy siinä, että ohjaajat kertovat omia kokemuksiaan (Kallio 2010), mutta mielestäni ei kannata kertoa keskeneräisistä tai liian kipeistä asioista.

Perhetyö on mahdollisuus toteuttaa kutsumustaan tai tehdä hengellistä palvelutyötä. Kaksi vastaajaa kertoi kutsumuksensa perhetyöhön vahvistuneen koulutuksessa. Perhetyö ymmärretäänkin enemmän hengelliseksi palvelutyöksi kuin harrastukseksi, joskin puolet vastaajista pitää sitä myös mukavana harrastuksena. Tämä tulisi huomioida seurakunnissa ja tarjota ohjaajille hengellistä tukea. Toiselta puolelta tarkasteltuna on hienoa, että vapaaseurakunnissa pystyy toteuttamaan kutsumustaan tällä saralla. Merkittävää on myös se, että saa työskennellä puolison kanssa. Usein toimiminen seurakunnan tehtävässä paremminkin vie puolisoitten yhteistä aikaa.

Perheohjaajakoulutuksen kehittämis ehdotuksia tuli niukasti. Ryhmäohjaustaitojen ja kriisiparin kohtaamistaitojen harjoittelua olisi kaivattu lisää. Vaikka enemmistö vastaajista oli hakeutunut koulutukseen nimenomaan hoitaakseen omaa avioliittoaan, kaksi vastaajaa kaipasi koulutuksen painopisteen siirtyvän parisuhteen hoitamisesta ohjaustaitoihin sekä syvempää psykologista otetta.

7.2 Tulosten luotettavuus

Kuinka luotettava tutkimus voi olla, kun itsekin on kohderyhmässä osallisena. Tätä mietin useasti. Kuinka voin vetää johtopäätöksiä vastauksista ilman, että omat asenteeni ja kokemukseni värittävät niitä.

Menetelmänä Internet-kysely antoi mahdollisuuden vastata anonyymisti. Havaintomatriisin virhelyönnit vähenivät, kun ohjelma antoi valmiina matriisina muut, kuin avoimet vastaukset. Sähköpostina lähetettävän kyselyn saatekirjeen kirjoittaminen oli haasteellista. Se ei siis saanut olla liian pitkä, mutta kaikki tarvittava tieto tuli sisältyä siihen.

Jos olisin laatinut enemmän avoimia kysymyksiä, olisi näin suuren vastausmäärän analysointi ollut liian työlästä opinnäytetyön puitteissa. Kuitenkin mietin saatuani vastaukset, ohjasivatko valmiit vaihtoehdot vastaamista liikaa. Vapaakirkon piirissä teorialietoa on muodostettu niukasti, joten keräsin teoriaa vertailua varten lähinnä oman tutkimukseni kaltaisista tutkimuksista. Toisaalta yritin ehkä etsiä teoriaa liiankin monipuolisesti. Olisi ollut viisaampaa valita yksi näkökulma monen sijasta.

En voinut olla täysin varma, kuka kyselyyn vastasi. En myöskään tiennyt, ajatteliko vastaaja vain itseään vai vastasiko hän puolisonsa puolesta. Joistakin vastauksista sain käsityksen, että puoliset olivat vastanneet yhdessä, koska vastaus oli me-muodossa. Vastaamiseen käytetty aika vaikutti varmasti vastausten luotettavuuteen. Mielestäni kaavake ei ollut niin pitkä, että siihen vastaaminen olisi alkanut väsyttää.

Tutkimuksen luotettavuutta lisää se, että kyselyyn vastanneille aihe oli todennäköisesti henkilökohtaisesti tärkeä. Luotettavuutta taas heikentää se, että osalla vastaajista koulutuksesta oli kulunut jo pitkä aika ja asioita ei enää oikein muistanut. Yksi vastaaja kertoikin tästä. Tutkimus on helppo toistaa lähettämällä saman kyselykaavakkeen uudestaan.

8 POHDINTA

Oli työlästä kerätä tietoa koulutuksesta, jota ei oikeastaan ole dokumentoitu. Koen tehneeni hyvän työn, josta jonkun on hyvä jatkaa. Vielä ei ollut kulunut liian pitkä aika siitä, kun Vapaakirkon perhetyö on alkanut, Mantereet ja Grönqvistit ovat vielä itsekin mukana toiminnassa ja muistavat hyvin lähtökohdat. Toinen haaste oli opinnäytetyön tekeminen yksin. Koska olin ainut Suomen Vapaakirkkoon kuuluva opiskelija, kuvittelin, ettei kukaan toinen ole kiinnostunut Vapaakirkkoon liittyvästä aiheesta. asiat pyörivät usein jäsentymättöminä mielessä, kun niitä ei voinut kenenkään kanssa pohtia.

Jatkotutkimusaiheita on lukuisasti, koska Vapaakirkon perhetyötä ei ole tutkittu. Pitkittäistutkimus ohjaajakoulutukseen osallistuneille olisi mielenkiintoinen. Myös haastattelujen käyttäminen kyselyn sijaan antaisi syvempää tietoa. Kokonaan oma lukunsa olisi tutkia avioliittoleirien ja muun Vapaakirkon parisuhdetyön antia osallistujien näkökulmasta. Rikastuttaminen on ollut vapaakirkollisen perhetyön avainkäsite, mutta kuinkahan moni perheohjaaja osaa kertoa mitä se tarkoittaa. Jatkossa voisi siis vertailla avioliiton rikastuttamisen yhtymäkohtia käsitteeseen voimaantuminen.

Seuraava perheohjaajakoulutus käynnistyy vuonna 2011. Sen suunnitteluun Vapaakirkon perhetyöryhmä saa nyt tutkimustietoa. Koetut hyvät asiat on syytä säilyttää ja löytyneitä puutteita korjata. Mitään syytä epäillä koulutuksen tarpeellisuutta tai sen laatua ei ole. Ehkä koulutukseen pääsemiselle voisi asettaa joitakin pääsyvaatimuksia, kuten aikaisempi osallistuminen avioparikursseille. Perheohjaajakoulutukselle ei ole asetettu tavoitteita, joten suunniteltaessa seuraavaa koulutusta niiden miettiminen on edessä. Tutkimustuloksia voivat soveltaa myös muut kristillistä vapaaehtoista parisuhdetyötä tekevät toimijat. Sosiaalialan vapaaehtoistyöhön tutkimus antaa eväitä lähinnä vapaaehtoistyön koulutukseen liittyen. Vertaistuen tarve niin osallistujana kuin ohjaajana tuli näkyviin.

On ilahduttavaa, että jotkut Vapaakirkon pastorit ja työntekijät ovat käyneet perheohjaajakoulutuksen. Tätä soisi tapahtuvan lisää, sekä myös perhetyöhön

osallistumista leiriläisenä tai kurssilaisena. Onhan omien perhesuhteiden vahvistaminen parasta työntekijähuoltoa.

Olen itse valmistunut mieheni kanssa perheohjaajakurssilta vuonna 2007. Vuoden 2008 alusta olemme kuuluneet perhetyöryhmään. Perhetyössä toimimisen olemme kokeneet innostavana vaikka koulutuksen koimme osin vaikeanakin prosessina. Ennen koulutusta osallistuimme erilaisiin avioliittotapahtumiin noin kymmenen vuoden ajan. Mielestäni suurin osa ihmisenä kasvamistani on tapahtunut juuri avioliiton, perheen ja perhetyön kautta. Tämä tutkimus rohkaisee jatkamaan innolla perhetyötä.

Oma ammatillinen kasvu näkyi opinnäytetyöprosessissa aikataulutuksen ja työn jäsentämisen oppimisena. Ammatillista kasvua on oppia tunnustamaan omaa osaamistaan. Vaikka tavallaan olisikin ikuinen opiskelija, eikä tässä elämässä kukaan valmiiksi tule, jossain kohtaa on se määrä taitoa ja tietoa kertynyt, että sitä voi alkaa jakaa muille. Itselläni on nyt luottamus omaan asiantuntijuuteen Vapaakirkon perhetyössä.

Lopuksi on todettava, että opinnäytetyöprosessi on ollut erittäin antoisa. On ollut rohkaisevaa huomata, kuinka tilastollisestikin tutkien tulee toteen näytettyä perheohjaajakoulutuksen ja perhetyössä toimimisen hyöty perheohjaajille. Aikaisemmin siitä on ollut vain yksittäisten ihmisten kokemuksia. Nyt perheohjaajakoulutusta ja perhetyön kehittämistä voi jatkaa hyvillä mielin. Myös vastaajien antama myönteinen palaute kyselystä antaa tunteen, että on ollut tärkeällä asialla.

LÄHTEET:

- Airikka, Sauli 2003. Parisuhteen roolikartta -käyttäjän opas. Suomen kuntaliitto.
Helsinki: Varsinais-Suomen Lastensuojelukuntayhtymä.
- Alkula, Tapani; Pöntinen, Seppo & Ylöstalo, Pekka 1994. Sosiaalitutkimuksen
kvantitatiiviset menetelmät. Porvoo: WSOY.
- Avioliittolaki 16.4.1987/411. Avioliiton solmiminen ja purkaminen. Viitattu
17.12.2009. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234>
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin
uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Hakkarainen, Pirkko (toim.) 2003. Tukea ja mahdollisuuksia vapaaehtoistoiminnalle.
Helsinki: Kansalaisareena Oy.
- Hoffrén, Kaarina 2009. Pastori. Karttulan vapaaseurakunta. Sähköpostiviesti 19.12.
- Hokkanen, Liisa 2003. Vapaaehtoinen ja vertainen auttaminen. Teoksessa Merja
Laitinen & Anneli Pohjola (toim.) Sosiaalisen vaihtuvat vastuut. Jyväskylä: PS
-kustannus, 254–274.
- Hurme, Vuokko 2007. Parisuhteessa tarvitaan kumppanuutta ja intiimiä yhdessäoloa.
Pari & perhe 3. Väestöliitto, 6.
- Hyvönen Väinö A. 2005. Suomen Vapaakirkon historia. Teoksessa Maarit Eronen
(toim.) Yhdessä. Vapaakirkko tänään. Hämeenlinna: Päivä Oy, 86-100.
- Jattu, Sanna 2005. Vapaaehtoisena kirkon parisuhdetoiminnassa. Virtaa välillämme –
suhdekurssien isäntäparien vapaaehtoisuus ja näkemykset uskonnollisuuden
yhteydestä parisuhteeseen. Helsingin yliopisto. Käytännöllisen teologian laitos.
Pro gradu.
- Juntumaa, PT 2008. Hyvä parisuhde vaatii vaivannäköä. Perheiden ABC+. 5/2008.
Päivä Oy ja KKK ry., 14-16.
- Järvinen, Ritva; Lankinen, Aila; Taajamo, Terhi; Veistilä, Minna & Virolainen, Arja
2007. Perheen parhaaksi. Perhetyön arkea. Helsinki: Edita Prima.
- Kallio, Tanja 2010. Vertaisryhmät parisuhdetyössä. Avioliittoleireille osallistuneiden
käsitykset vertaisryhmätoiminnasta. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden
tiedekunta. Pro gradu. <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu04061.pdf>. Tallenne
tekijän hallussa.

- Kataja ry. 2007. Pariskunnille. Viitattu 11.3.2010.
<http://katajary.fi/pariskunnille/parisuhdeammattilaiseksi-patevoityminen>.
 Tallenne tekijän hallussa.
- Kivekäs, Jaana 2003. Suhdetaitoja elämäkumppaneille. Tutkimus pariviestinnän kurssille osallistuneista aviopareista. Helsingin yliopisto. Teologinen tiedekunta. Pro gradu.
- Kontula, Osmo 2009. Parisuhdeonnen avaimet ja esteet. Perhebarometri. Väestöliitto.
http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/perhetutkimus/perhebarometri2/ Tallenne tekijän hallussa.
- Kumpula, Sinikka & Malinen, Vuokko 2007. Unelma paremmasta parisuhteesta. Navigointiopas aikuissuhteeseen. Väestöliitto. Helsinki; Jyväskylä: Minerva Oy.
- Kuokkanen, Ritva; Kivirinta, Mervi; Määttänen, Jukka & Ockenström, Leena 2005. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Laki avioliittolain muuttamisesta 571/2008. Viitattu 22.12.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20080572>
- Lehtinen, Sini-Tuulia 1997. Vapaaehtoistoiminta – kasvava voimavara: Näkökulmia ammattityöhön. Helsinki: Kansalaisareena ry.
- Leväniemi, Pekka 2007. Uudistusten kynnyksellä - tutkimus Suomen Vapaakirkon diakoniasta. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Järvenpään yksikkö. Opinnäytetyö.
- Liljeström, Sari 2002. Mikä suhde? Matka parisuhteen rikkauteen. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Järvenpään yksikkö. Opinnäytetyö.
- Malinen, Vuokko & Keimola, Kari 2007. Onnellisuuden odotukset ja parisuhde. Pari & perhe 2. Väestöliitto, 8-9.
- Mantere, Ilmo 2007. Vapaakirkon perhetyön vaiheita. Kirjoitus Kipposet-lehteen. Tuloste tekijän hallussa.
- Mantere, Terhi & Ilmo 2009. Perhetyön uranuurtajat. Hanko. Sähköpostiviesti 11.1.
- Mattsson, Anu 2009. Kansan Raamattuseuran Samassa veneessä -avioparityön koordinaattori. Sähköpostiviesti 9.10.
- Mezrar, Sari 2005. Virtaa välillämme -projektin ohjaajapariien motivaatio vapaaehtoiseen parisuhdetyöhön sekä palaute ja kehittämisideat projektista. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Helsingin yksikkö. Opinnäytetyö.
- Mäkinen, Olli 2006. Tutkimusetiikan ABC. Helsinki: Tammi.
- Määttä, Kaarina 2002. Avioeron tuska ja helpotus. Helsinki: Tammi.

- Niemelä, Seppo 1995. Aviopuolisoiden suhde ennen ja jälkeen avioliittokoulutuksen. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Kasvatustieteen lisensiaattitutkimus.
- Pitkänen, Kari & Jalovaara, Marika 2007. Perheet ja perheen muodostus. Teoksessa Seppo Koskinen ym. (toim.) Suomen väestö. Helsinki: Gaudeamus. 115-167.
- Perhe- ja avioparityö. Esite. Suomen Vapaakirkko.
- Perheohjaajalista 2006. Suomen Vapaakirkko. Tuloste tekijän hallussa.
- POK 1-3 koulutusrunko. Tallenne tekijän hallussa.
- Resurssi i.a. Kirjatalo Resurssi. Viitattu 7.12.2009. <http://www.kolumbus.fi/resurssi/>. Tallenne tekijän hallussa.
- Reijonen, Mikko 2005. Voimaa perhetyöhön. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Siekkinen, Antti 2009. Suomen Vapaakirkon perhetyöryhmän puheenjohtaja. Sähköpostiviesti 11.1.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Kirkko ja perhe. Perhetyö. Viitattu 12.1.2009. <http://www.evl.fi/kkh/to/kpk/milperhe.htm> Tuloste tekijän hallussa.
- Suomen Vapaakirkko i.a.a. Historia. Viitattu 23.9. 2008. <http://www.svk.fi/index.php?sid=232>. Tuloste tekijän hallussa.
- Suomen Vapaakirkko i.a.b. Miten järjestäytynyt? Viitattu 23.9.2008. <http://www.svk.fi/index.php?sid=230>. Tuloste tekijän hallussa.
- Suomen Vapaakirkko i.a.c. 4. luku: Seurakunnat. Viitattu 16.6.2009. <http://www.svk.fi/?sid=312>. Tuloste tekijän hallussa.
- Suomen Vapaakirkko i.a.d. Yhdyskuntajärjestys. Viitattu 23.9. 2008. <http://www.svk.fi/?sid=309>. Tuloste tekijän hallussa.
- Suomen Vapaakirkko i.a.e. 3. luku: Vapaakirkon hallinto. Viitattu 30.1.2009. <http://www.svk.fi/?sid=311>. Tuloste tekijän hallussa.
- Suomen Vapaakirkko i.a.f. 5. luku: Pyhät toimitukset. Viitattu 16.6.2009. <http://www.svk.fi/sid=313>. Tuloste tekijän hallussa.
- Suomen Vapaakirkko i.a.g. Avioliitto ja perhe. Viitattu 7.12.2009. <http://www.svk.fi/?sid=259>. Tallenne tekijän hallussa.
- Suomen Vapaakirkko i.a.h. 2. luku: Vapaakirkon kokoukset. Viitattu 30.1.2009. <http://www.svk.fi/?sid=310>. Tallenne tekijän hallussa.
- Suomen Vapaakirkko i.a.i. Perhetyö. Viitattu 16.6.2009. <http://www.svk.fi/?sid=86>. Tuloste tekijän hallussa.

Suomen Vapaakirkko 4.9.2008. Uutiset. Viitattu 2.10.2008.

<http://www.svk.fi/sid=413&tid=633&arc=>. Tuloste tekijän hallussa.

Suomen Vapaakirkko i.a.j. Viitattu 1.4.2010. <http://www.svk.fi/?sid=314>. Tallenne tekijän hallussa.

Särkelä, Riitta 2001. Lähtökohdat ja periaatteet järjestöissä. Teoksessa Harju Ulla-Maija, Niemelä Pauli, Ripatti Jaakko, Siivonen Teuvo & Särkelä Riitta Vapaaehtoistoiminta seurakunnassa ja järjestöissä. Helsinki: Edita Oyj.

Tilastokeskus i.a.a. Tilastot. Perheet. Viitattu 4.3.2010.

<http://www.stat.fi/til/perh/index.html>. Tuloste tekijän hallussa.

Tilastokeskus i.a.b. Tilastot. Väestö. Viitattu 8.3.2010.

http://tilastokeskus.fi/til/ssaaty/2007/ssaaty_2007_2008-05-14_tie_001_fi.html. Tuloste tekijän hallussa.

Turunen, Pia-Maria 2008. ”Jos ei näitä kriisejä ois tapahtunu, niin emmää ois löytänyt sitä kultajyvää” - Parisuhdekriisistä selviytyminen avioparikurssilaisten kertomana. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta.

Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos. Pro gradu -tutkielma.

<http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu02688.pdf>. Tallenne tekijän hallussa.

Valli, Raine 2007. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Juhani Aaltola; Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 2. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Varilo, Leena ja Esko 1999. Terapeuttiaviopari pariterapeutina. Teoksessa Vuorovaikutuskuvioita. Helsinki: Vuorovaikutusprosessien tutkimuskeskus, 55–59.

Vehkalahti, Kimmo 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Tammi.

Viika, Kaarlo 1994. Kirkon perheneuvonnan viisi vuosikymmentä. Helsinki: Kirkkohallitus.

Vuosikirja 2004. Pirkko Kaura (toim.). Hämeenlinna: Suomen Vapaakirkko.

Vuosikirja 2007. Pirkko Kaura (toim.). Hämeenlinna: Suomen Vapaakirkko.

Vuosikirja 2008. Pirkko Kaura (toim.). Hämeenlinna: Suomen Vapaakirkko.

Väestöliitto i.a. Avioliitto. Viitattu 8.3.2010.

http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhhteesta/avio-ja_avoliiton_lakitieto/avioliitto/. Tuloste tekijän hallussa.

Yeung, Birgitta 1999. Valmius vapaaehtoistyöhön. Tutkimus Pelastusarmeijan mainoskampanjan innoittamista vapaaehtoistyöntekijöistä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.

LIITE 1.

Kyselyn saatekirje

Hyvä Suomen Vapaakirkon perheohjaaja!

Tämä viesti on postitettu kaikille vuosina 1992-2008 valmistuneille Vapaakirkon perheohjaajille. Perheohjaajia on näinä vuosina koulutettu yli 50 paria. Koulutus on ollut ensin nimeltään perheryhmien ohjaajakoulutus ja myöhemmin perheohjaajakoulutus.

Opiskelen sosionomi-diakoniksi ja siksi tässä sähköpostissa on linkki kyselyyn. Vastaamalla siihen annat minulle aineistoa opinnäytetyöhöni. Kysely kartoittaa perheohjaajakoulutuksen ja perheohjaajana toimimisen antia sinulle. Kysely antaa myös Vapaakirkon perhetyöryhmälle tietoa, jota se voi hyödyntää perheohjaajakoulutusta kehittäessään.

On tärkeää vastata, vaikka et toimisikaan perheohjaajana nyt tai et olisi koskaan toiminutkaan. Kyselyyn vastataan henkilökohtaisesti. Puolisosi saa erillisen sähköpostiviestin joko tähän samaan osoitteeseen tai hänen omaansa. Kyselyyn on helpompi vastata, jos ensin palauttaa mieleensä sen elämänvaiheen, jolloin on hakenut perheohjaajakoulutukseen. Toivon, että vastaat kyselyyn 8.5.2009 mennessä.

Tutkijana saan käyttööni vastaukset kysymyksittäin. En pääse näkemään kokonaisista vastauslomakkeita. Käsitelen saamani vastaukset luottamuksellisesti. Tuloksissa yksittäisen ihmisen vastaukset eivät tule näkymään. Aion kirjoittaa tuloksista artikkelin Suomen Viikkolehden. Tietoa tuloksista voi myös pyytää minulta.

Terveisin Minna Sahlberg
Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Itä,
Pieksämäki
minna.sahlberg@svk.fi
minna.sahlberg@student.diak.fi

Ohjaava opettaja:
Seija Markkanen
seija.markkanen@diak.fi

http://www.webropol.com/p.aspx?t=1&l=299573_d2511f48a3ee44ee

LIITE 2.

Muistutussatekirje kyselyyn

Hei!

Perheohjaajakyselyyn on tullut mukavasti vastauksia. Vastausaikaa on vielä 24.5. asti. Toivoisin, että sinulla olisi mahdollisuus vastata kyselyyn.

Terveisin Minna Sahlberg

http://www.webropol.com/p.aspx?t=1&l=299573_116db109c44e4ba8

Kysely Suomen Vapaakirkon perheohjaajakoulutuksesta

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

1) Sukupuoli

- mies
 nainen

2) Ikä

- 20-40 v
 41-60 v
 61 v tai enemmän

3) Siviilisääty

- naimisissa
 eronnut
 leski

4) Jos olet naimisissa, oletko ensimmäisessä avioliitossasi?

- kyllä
 en ole

5) Perheohjaajaksi (tai perheryhmien ohjaajaksi) valmistumisvuosi

- 1992-1997
 2003-2008

6) Kuinka usein käyt perhetyön nettisivuilla (www.svk.fi/perhetyo) ?

- kerran viikossa
 kerran kuukaudessa tai kahdessa
 pari kertaa vuodessa
 en koskaan
 en ole tiennyt sivuista

7) Kuinka usein luet perhetyöryhmän lähettämän perheohjaajakirjeen?

- joka kirjeen
 useimmiten
 joskus
 en koskaan
 en ole saanut kirjettä

ELÄMÄNTILANNE PERHEOHJAAJAKOULUTUKSEN ALKAESSA

8) Kuinka monta vuotta olitte olleet naimisissa koulutuksen alkaessa?

9) Olitko ensimmäisessä avioliitossa koulutuksen alkaessa?

- kyllä
 en

10) Minkä ikäisiä lapsia sinulla oli koulutuksen alkaessa (suunnilleen)?

- 0-2v.
- 3-6v.
- 7-12v.
- 13-18v.
- ei ollut lapsia

11) Valitse kaikki sinulle sopivat vaihtoehdot. Hakeuduin perheohjaajakoulutukseen, koska

- tarvitsin itse tukea omaan avioliittooni
- halusin auttaa toisia
- kaipasin samanhenkisten ryhmää
- koin työn omaksi kutsumukseksi
- kukaan muu ei ollut kiinnostunut työstä
- puolisoni innosti minua mukaan
- puolisoni painosti minua mukaan
- halusin hoitaa omaa avioliittoa
- koettu aviokriisi herätti hoitamaan liittoa
- omassa liitossa oli kriisi päällä
- minua pyydettiin mukaan
- halusin ehkäistä avioeroja
- koin puolisoni tarvitsevan perheohjaajakoulutusta
- halusin tehdä hengellistä palvelutyötä
- muu, mikä? _____

12) Mitkä edellisistä olivat kolme tärkeintä syytä perheohjaajakoulutukseen hakeutumiselle? Valitse kolme tärkeintä. Hakeuduin perheohjaajakoulutukseen, koska

- tarvitsin itse tukea omaan avioliittooni
- halusin auttaa toisia
- kaipasin samanhenkisten ryhmää
- koin työn omaksi kutsumukseksi
- kukaan muu ei ollut kiinnostunut työstä
- puolisoni innosti minua mukaan
- puolisoni painosti minua mukaan
- halusin hoitaa omaa avioliittoa
- koettu aviokriisi herätti hoitamaan liittoa
- omassa liitossa oli kriisi päällä
- minua pyydettiin mukaan
- halusin ehkäistä avioeroja
- koin puolisoni tarvitsevan perheohjaajakoulutusta
- halusin tehdä hengellistä palvelutyötä
- muu, mikä? _____

13) Vastaa asteikolla 1-4. Koen, että perheohjaajakoulutuksen aikana tai sen seurauksena

	1 täysin eri mieltä	2 eri mieltä	3 samaa mieltä	4 täysin samaa mieltä
opin rukoilemaan yhdessä puolisoni kanssa	☐	☐	☐	☐
seksielämämme rikastui	☐	☐	☐	☐
opimme käsittelemään kriisejämme	☐	☐	☐	☐
opin ymmärtämään, milloin autettava on ohjattava ammattiauttajalle	☐	☐	☐	☐
sain ryhmänohjaustaitoja	☐	☐	☐	☐
keskinäinen läheisyytemme syveni	☐	☐	☐	☐
ristiriitojen käsittelytaitoni kehittyivät	☐	☐	☐	☐
viestintätaitoni kehittyivät	☐	☐	☐	☐
sain uutta tietoa parisuhteesta	☐	☐	☐	☐
hengellinen elämäni syveni	☐	☐	☐	☐
opin ilmaisemaan tunteita	☐	☐	☐	☐
minulla oli aikaa paneutua suhteeseemme	☐	☐	☐	☐

14) Mikäli edellisestä listasta puuttui jokin sinulle merkittävä asia, voit mainita siitä tässä.

15) Mikäli perheohjaajakoulutuksesta puuttui mielestäsi jotakin, voit kertoa siitä tässä.

TOIMINTA PERHETYÖSSÄ

Vastaa kysymykseen 16 vain mikäli et ole toiminut kertaakaan perheohjaajana. Siirry sitten kysymykseen 19.

16) Valitse kaikki itsellesi sopivat vaihtoehdot. En ole toiminut perheohjaajana kertaakaan valmistumiseni jälkeen, koska

- ei ole ollut aikaa
- en ole jaksanut
- puolisoni ei ole halunnut
- seurakuntani ei ole tukenut työtä
- motivaatio on ollut kadoksissa
- ei ole ollut työtovereita
- kukaan ei ole pyytänyt
- seurakuntani ei tarjoa itselleni sopivaa perhetyön muotoa
- olen kokenut itseni riittämättömäksi
- elämäntilanteeni muuttui
- koulutus ei antanut riittäviä valmiuksia
- muuta, mitä?

Vastaa kysymyksiin 17 ja 18 mikäli olet toiminut perheohjaajana.

17) Kuvaile tähän toimintaasi perhetyössä. Mitä olet tehnyt ja minkä verran? Myös muu kuin Vapaakirkon perhetyö käy vastaukseksi.

18) Vastaa väittämiin asteikolla 1-4. Toimin tai olen toiminut perheohjaajana, koska

	1 täysin eri mieltä	2 eri mieltä	3 samaa mieltä	4 täysin samaa mieltä
oma avioliitto saa samalla tukea	☐	☐	☐	☐
haluan auttaa toisia	☐	☐	☐	☐
tämä on mukava harrastus	☐	☐	☐	☐
haluan tehdä hengellistä palvelutyötä	☐	☐	☐	☐
olen saanut hyvää palautetta työstäni	☐	☐	☐	☐
opin työskentelemään puolisoni kanssa	☐	☐	☐	☐
saan työskennellä puolisoni kanssa	☐	☐	☐	☐
toimin kutsumuksessani	☐	☐	☐	☐
saan itse kun annan toisille	☐	☐	☐	☐
hoidan näin omaa avioliittoa	☐	☐	☐	☐
haluan ehkäistä avioeroja	☐	☐	☐	☐

19) Aiotko toimia tulevaisuudessa perheohjaajana?

- En
 Ehkä
 Kyllä. Miten?

20) Millaista tukea kaipaavat perheohjaajana toimimiseen?

21) Mitä mieltä olet siitä, että Suomen Vapaakirkko kouluttaa perheohjaajia?

22) Tähän voit kirjoittaa palautetta kyselystä.

Kiitos!

Lähetä

